

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Ζ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1958 | ΑΡΙΘ. 19

ΙΕΡΑΤΙΚΟΝ ΗΘΟΣ

Τὴν προσωπικότητα τοῦ Ἱερέως ἐκδήλως χαρακτηρίζει ἡ ἠθικὴ ἐπόστασις αὐτοῦ, ἡ προβάλλουσα ὡς ἐνσάρκωσις τοῦ Χριστιανικοῦ ἠθικοῦ ιδεώδους.

Τὸ ἐν κεφαλίδι θέμα, περὶ δὲ περιστρέφονται αἱ παρούσαι γραμμαί, δὲν ἀφορᾷ εἰς τὴν ἠθικὴν προσωπικότητα τοῦ ἱερέως γενικῶς, ἀλλὰ εἰς ἐκδηλώσεις τινὰς τῆς ζωῆς αὐτοῦ, αἵτινες ἐκφράζουν χαρακτηριστικῶς ὁρισμένας πτυχὰς τοῦ ἐσωτερικοῦ του κόσμου.

Τὸ ἱερατικὸν ἦθος ἢ ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ συμπεριφορὰ τοῦ ἱερέως ἐναντι τῶν προϋσταμένων αὐτοῦ, τῶν ἐν ἱερωσύνῃ ὁμοτίμων ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ τέλος ἀπέναντι τῶν πεπιστευμένων αὐτῷ πνευματικῶν του τέκνων, ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῶν γραμμῶν τούτων.

Δὲν δυνάμεθα νὰ παρερχώμεθα μετ' ἀδιαφορίας αἰσθητὰ τινα σημεῖα τῆς ζωῆς μας, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν οἰονεὶ τὴν προοιήκην τῆς ἱερατικῆς μας ψυχῆς. Ἱερεὺς πεπροικισμένος ἴσως δι' ἐξόχων πνευματικῶν προσόντων καὶ ἱκανώτατος ἐν πολλοῖς, ἀλλὰ μειονεκτῶν εἰς ἃ σημεῖα ἀνωτέρω ἐπεδηλώσαμεν, δὲν δύναται ἀρκούντως νὰ πληροφορήσῃ τὴν διακονίαν αὐτοῦ καὶ νὰ γίνῃ «τύπος τῶν πιστῶν ἐν πᾶσι».

Ἡ συμπεριφορὰ ἡμῶν ἐναντι τῶν ἐν ἱερατικῇ ἐπεροχῇ ὄντων προϋσταμένων ἡμῶν, τῶν Ἀρχιερέων, καθορίζεται ὑπὸ τοῦ Ἱ. Κώδικος τῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, οἵτινες ἐν προκειμένῳ ἐκφράζουν τὴν ἀποψιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας περὶ Ἱερωσύνης. Τὰ ὅρια τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων τῶν τριῶν ἱερατικῶν βαθμῶν, τοῦ ἀνωτέρου κλήρου, διαγράφονται σαφῶς

ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων. Τὸ πνεῦμα ὁμῶς καὶ τὸ γράμμα τούτων, δὲν ἐνθυμίζει ἀνυχῶς τὰς ψυχικὰς ἡμῶν κινήσεις. Αἱ ψυχικαὶ ἡμῶν κινήσεις καὶ ὑπὸ τὸ ἔνδυμα τῆς χάριτος τῆς ἱερατείας φανερόνουν πολλάκις τὰ ἀσθενήματα τοῦ χαρακτῆρος ἡμῶν.

Κατεχόμεθα οἱ πλεῖστοι ἀπὸ ἓν συναίσθημα μειονεξίας, τὸ ὁποῖον μᾶς ὠθεῖ ἢ νὰ ἀγνοήσωμεν τοὺς ἀνωτέρους ἡμῶν, ἢ νὰ τοὺς καταστήσωμεν ὑποχειρίους, κολακεύοντες αὐτοὺς κατὰ τρόπον ἀναξιοπρεπῆ. Εἰς ἀμφοτέρως τῶν περιπτώσεων τούτων ἡ νοσηρότης μας ἐπιχειρεῖ νὰ εὕρῃ διέξοδον, διὰ νὰ καταστήσῃ πλεονεκτικὴν, τὴν θεωρουμένην μειονεκτικὴν μας θέσιν.

Οὕτως ἡ διαγωγή μας ἀπέναντι τῶν ἀνωτέρων μας λαμβάνει τὴν μορφήν τῆς ἀσεβείας καὶ ἀναξιοπρεπείας. Ἡ διαγωγή αὕτη, πᾶν ἄλλο ἢ ἱερατικὴ, εἶναι καταδικαστέα. Διότι ἐν τῇ πρώτῃ μὲν περιπτώσει δὲν εἶναι ἀπλῶς ἀσέβεια πρὸς τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ τοῦτ' αὐτὸ ἀνευλάβεια πρὸς τὸ ὕπατον τῆς Ἱερωσύνης ἀξίωμα καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ ἔλλειψις σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα.

Ὁ Ἱερεὺς ὁ ἔχων πλήρη συνείδησιν τῆς Ἱερωσύνης καὶ συναίσθησιν ὅτι ἐν τῇ οὐσίᾳ τοῦ Μεγίστου Μυστηρίου τούτου ἐκφράζεται κατὰ πρῶτον λόγον ἡ διακονία αὐτοῦ πρὸς τὸν Κύριον καὶ τὴν Ἐκκλησίαν Του καὶ ἐκδηλοῦται ἡ πολλὴ πρὸς Αὐτὸν ἀγάπη, δὲν πρέπει νὰ νομίζῃ ὅτι τὸ Μεγαλεῖον τοῦ Ἱερατικοῦ ἀξιώματος δύναται νὰ ἐπισκιασθῇ ἀπὸ τὸν μελανὸν καπνὸν τῆς οἰαδήποτε ἀδυναμίας τοῦ ἄλλου, καπνὸν τὸν ὁποῖον διαλύει ἡ πλέον ἐλαφρὰ πνοὴ τοῦ ἀνέμου καὶ ἐξαφανίζει ἡ ἀκτινοβολία τῆς Ἱερωσύνης.

Δεύτερον ἐν τῇ συμπεριφορᾷ ἡμῶν πρὸς τοὺς ὁμοτίμους ἐν Ἱερωσύνῃ ἀδελφούς, δὲν μᾶς διακρίνει πάντοτε τὸ φιλάδελφον. Φανερὰ σημεῖα τῆς ἐλλείψεως ταύτης, ἡ εὐκόλος κρίσις τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ συναδέλφου μας, τὸ αὐτὸ νοσηρὸν συναίσθημα, στηριζόμενον εἰς τὸ ἀρνητικὸν του ὑπόβαθρον, ὠθεῖ καὶ ἐδῶ τὸν ἔσω κόσμον τῆς ψυχῆς μας, εἰς ἀτόπους κινήσεις. Πρέπει ὁ ἀδελφός μας νὰ ταπεινωθῇ εἰς τὴν συνείδησιν τῶν ἄλλων, διὰ νὰ ὑψωθῇ εἰς θέσιν περίοπτον τὸ προσωπικὸν εἶδωλόν μας. Τὴν κακὴν αὐτὴν τάσιν δὲν ἀνακόπτει πολλάκις οὔτε ὁ θάνατος. Ψυχικοὶ τυμβωρύχοι ἀνασκάπτουμεν τοὺς τάφους τῶν ἀδελφῶν μας

καὶ κρίνομεν καὶ τοὺς νεκρούς, «ὧν αἱ ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ».

Ἡ συνεργασία μετὰ τοῦ συναδέλφου μας δὲν εἶναι πάντοτε ἄφογος καὶ τὰ μέσα, δι' ὧν ἐπιδιώκομεν νὰ βελτιώσωμεν τὴν θέσιν ἡμῶν, δὲν εἶναι πολλάκις εὐθέα. Εἰς τὰς μετὰ τῶν συναδέλφων ἐπίσης συναναστροφάς δὲν φερόμεθα πάντοτε μετὰ λεπτότητος καὶ εὐγενείας. Κοῦφή εὐφρολογία καὶ εἰρωνικὴ δηκτικότης, συνθέτουν πολλάκις τὸ μωρὸν ἅλας τῶν ἀκαίρων λόγων μας, εἰς τὰς μετὰ τῶν ἀδελφῶν μας συνομιλίας.

Εἰς τὰς καθ' ὁδὸν συντυχίας ὁ ἀδελφός μας, μετὰ δυσκολίας ἀξιοῦται τοῦ ἐν Κυρίῳ ἀδελφικοῦ ἀσπασμοῦ.

Τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον σημεῖον τοῦ παρόντος θέματος ἀφορᾷ εἰς τὴν στάσιν ἡμῶν ἐναντι τοῦ ποιμνίου μας. Καὶ ἐδῶ ἐκδηλὸς παρουσιάζεται ἡ ποιότης τοῦ ψυχικοῦ μας κόσμου.

Οἱ πιστοί, καὶ οἱ πλέον ψυχροὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀκόμη, ἔχουν γνῶσιν τοῦ χαρακτηῆρος τῆς Ἱερουσῆνης καὶ δὲν συγχέουν τὴν ἱερατικὴν διακονίαν πρὸς τὸν οἰονδήποτε ἐπαγγελματισμόν. Ἡμεῖς ἀτυχῶς προβάλλομεν τὸ βιωτικόν μας πρόβλημα εἰς τὰ ὅμματα τῶν πιστῶν ὁξὺ καὶ ἀδυσώπητον. Ἀξιοῦμεν γενναίαν ἀντιπαροχὴν εἰς τὰς ἱερατικάς μας ἐκδουλεύσεις. Διὰ νὰ εἴμεθα ἀντικειμενικοὶ κριταὶ τῶν πραγμάτων, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι πρόβλημα ἀξιοπρεποῦς συντηρήσεως δὲν ὑφίσταται δι' ἡμᾶς τοὺς ἐν τῇ πρωτενοῦσῃ καὶ ταῖς πόλεσι τοῦ Κράτους ὑπηρετοῦντας, π λ ή ν ἐ λ α χ ί σ τ ω ν ἐ ξ α ι ρ έ σ ε ω ν. Ὑπάρχει τοιοῦτον θέμα ὁμως, διὰ τὸν Ἑφημέριον τῆς ὑπαίθρου, καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀντιμετωπίζει νῦν τὴν ὀριστικὴν λύσιν αὐτοῦ. Ἐν τούτοις οἱ πρῶτοι εἴμεθα ἀπαιτητικώτεροι ἐν προκειμένῳ τῶν συναδέλφων μας τῆς ὑπαίθρου. Τόσον μᾶς ἀπασχολεῖ τὸ θέμα ὥστε, καθ' ὁδὸν εἰς τὰ τροχαῖα ὀχήματα, εἰς ἀνοικτοὺς καὶ κλειστοὺς χώρους, τὸ κύριον ἀντικείμενον τῶν συζητήσεών μας πολλάκις εἶναι τὰ τυχηρὰ καὶ αἱ ὕλκαι ἀπολαναὶ μας γενικῶς. Δὲν πρέπει ὁμως ποσῶς νὰ διαφεύγῃ τῆς προσοχῆς μας, ὅτι ἡ ὑλιστικὴ ἐποχὴ μας ἀξιολογεῖ καὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν ἀκόμη μὲ κριτήρια ὕλκαι καὶ οἰκονομικά. Ἀπὸ τὴν θέσιν λοιπόν, τὴν ὁποίαν λαμβάνομεν εἰς τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα, κρινόμεθα. Ἐπειτα δὲν ἐξυπηρετοῦμεν τοὺς πιστοὺς μετὰ τῆς ἐπιβαλλομένης προθυμίας. Εἴμεθα πολλάκις

δύσκολοι. «Ποιμαίνομεν ἀναγκαστῶς». Ὑπάρχουν βεβαίως πιστοί, παράλογοι ἴσως εἰς ἀξιώσεις καὶ ἀσεβεῖς πρὸς τὸ πρόσωπόν μας καὶ τὴν ιδιότητά μας. Ἡ συμπεριφορὰ μας ὅμως δὲν πρέπει νὰ ῥυθμίζεται ἀναλόγως πρὸς τὴν κακότροπον καὶ ἀγενῆ συμπεριφορὰν τῶν ἄλλων.

Ἐν τῇ μετὰ τῶν πιστῶν ἀναστροφῇ ἡ προτροπὴ τοῦ Μεγάλου Ἀποστόλου, ὅπως γινώμεθα «τύπος τῶν πιστῶν ἐν πᾶσι», δὲν εὐρίσκει πάντοτε εὐκόλον εἰσδοχὴν εἰς τὴν ψυχὴν μας καὶ ἡ ἄτοπος συμπεριφορὰ μας, κοσμικωτέρα τῆς τῶν κοσμικῶν, μειώνει πολὺ τὴν θέσιν μας εἰς τὴν συνείδησιν αὐτῶν. Κατὰ τὸν ἐπιστήμονα τῆς Ἱερωσύνης, τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον, τὰ ἐλαττώματα τοῦ ἱερέως ἀντιμετροῦνται πρὸς τὸ ὕψος τῆς Ἱερωσύνης. «Οὐκ ἔστιν δυνατὸν, λέγει ὁ Ἱερὸς Πατήρ, τὰ τῶν ἱερέων κρύπτεσθαι ἐλαττώματα ἀλλὰ καὶ τὰ μικρὰ κατὰδηλα γίνονται, οὐ γὰρ τῷ τοῦ γεγονότος μεγέθει, ἀλλὰ τῇ τοῦ διαμαρτάνοντος ἀξίᾳ τὴν ἀμαρτίαν μετροῦσιν ἅπαντες. Καὶ οὐχὶ ὥς σάρκα περιικεμένῳ, οὐδὲ ἀνθρωπίαν λαχόντι φύσιν, ἀλλ' ὥς ἀγγέλω καὶ τῆς λοιπῆς ἀσθενείας ἀπὴλλαγμένῳ, δικάζειν ἅπαντες θέλουσι τῷ ἱερεῖ».

Ὅσα ἀνωτέρω ἐσημειώθησαν, παρουσιάζουν τὰ ἀσθενῆ σημεῖα τοῦ Ἱερατικοῦ χαρακτήρος.

Τὰ σημεῖα ταῦτα, ἐπισταμένως ὁρώμενα, ἐμφανίζον πτυχὰς τοῦ ψυχικοῦ μας κόσμου, τὰς ὁποίας ἰδιαζόντως ὀφείλομεν νὰ προσέξωμεν.

Ἐκφράζοντες πάντα τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα ἐν ἀδελφικῷ πνεύματι, πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι ταῦτα ἐκδηλώνουν ψυχικὰ ἡμῶν ἀπληρήματα, τὰ ὁποῖα κρούουν πρωτίστως τὰς ἀκοὰς τῆς καρδίας τοῦ γράφοντος, ταπεινοῦ λειτουργοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Ἄν τώρα τὸ εὐήκοον οὖς τῶν ἀδελφῶν μας, συλλάβῃ ἔστω καὶ ἀσθενῶς, τοὺς ζωηροὺς ἤχους τῶν ψυχικῶν μας ἀνησυχιῶν, τοῦτο θὰ τὸ θεωρήσωμεν εὐτυχῇ ἀδελφικὴν ἐκδήλωσιν.

Ἀρχιμ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΔΕΛΕΓΚΑΣ

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου ἀδελφέ,

Πρὶν σοῦ γράψω γιὰ τὰ βαθύτερα ἠθικὰ προσόντα τοῦ ἱερέως, αὐτὴν τὴ στιγμὴ θυμήθηκα πὼς πρέπει, ὄχι μόνον ὁ Δεσπότης, μὰ καὶ ὁ Ἱερεὺς νὰ ἔχῃ καὶ ἐξωτερικὴ μαρτυρία. Ἡ ἐξωτερικὴ αὕτη μαρτυρία εἶναι ἡ καλὴ φήμη, ποὺ ἔχει ἐκεῖ στὴ γειτονιά, στὴν Κοινωνία, στὴν περιφέρεια, ὁ ὑποψήφιος καὶ σὰν ἄνθρωπος. Ὅσῳ κι' ἂν θελήσῃ νὰ ὑποκριθῇ, σὰν παιδί, σὰν ἔφηβος, σὰν ἄνδρας, ζῇ καὶ κινεῖται σὲ κύκλο ἀνθρώπων, ποὺ ἔχουν μάτια καὶ βλέπουν, αὐτὰ καὶ ἀκοῦνε καὶ μυαλό γιὰ νὰ κρίνουν. Χωρὶς ἐπίσημα χαρτιά ἡ Κοινωνία βαθμολογεῖ, ἡ συνείδησίς της δικάζει, τὸ χέρι δείχνει, τὸ στόμα της μιλάει. Κρατεῖ τὸ δικό της ἀρχεῖον ἡ Κοινωνία. Καὶ ὅσῳ ἂν βρίσκεται σὲ κάπως κατώτερη ἠθικὴ στάθμη, ἐν τούτοις τὸ βάθος τῆς καρδιάς της μένει, κατὰ μυστηριώδη τρόπο, ἀδιάφθορο, ξάστερο, καὶ δὲν πέφτει ἔξω. Συλλαμβάνει μὲ τὸν καθρέφτη της τὴν ψυχικὴ μορφὴ τοῦ ἄλλου. Ὅταν ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν τονίζῃ τὸ «Δεῖ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν», ἀσφαλῶς τοῦτο δὲν μπορεῖ νὰ κλεισθῇ μόνον γιὰ τὸν Ἐπίσκοπον, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν κάθε Κληρικό, ἀνώτερον ἢ κατώτερον, ἐπομένως καὶ τὸν ἱερέα. Ἐλαττώματα κοινωνικῆς φύσεως, ποὺ τὰ ἐφωτογράφησε τὸ δημόσιο φωτοληπτικὸ μηχανήμα, δὲν μπορεῖ παρὰ ν' ἀφήνουν στίγματα στόνομα τοῦ μέλλοντος ἱερέως. Καὶ τὰ ἐλαττώματα αὐτὰ γίνονται πιδὲ μεγάλα, πιδὲ μελανά, πιδὲ ἀποκρουστικά, ὅταν τυλιχθοῦν μὲ τὸ ράσο. Τότε ξεπετιῶνται ὅλοι οἱ συναμαρτωλοί του καὶ γεμίζουν τοὺς δρόμους, τίς πλατεῖες, τὰ καφενεῖα μὲ τῶν μαύρων κοράκων τοὺς τρομακτικοὺς κρωγμοὺς: «Βρὲ, τὰ μάθατε; Ἐγινε καὶ ὁ Α παπᾶς. Μὰ ἐμεῖς μαζὶ τὰ κουτσοπίναμε, μαζὶ χαρτοπαίξαμε, μαζὶ περάσαμε τὴ ζουὺλα μας» καὶ ἄλλα πολλὰ, ποὺ εἶναι ντροπὴ καὶ νὰ τὰ σημειώσῃ κανεὶς, γιατί, εἶπαμε ὁ κάθε συναμαρτωλὸς ἀναφέρεται σὲ βρωμολεπτομέρειες ποὺ τίς ἐξογκώνει ἡ ἀρρωστημένη του φαντασία. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ φίλοι του καὶ γνωστοί του, μὲ τοὺς ὁποίους συνέτρωγε, συνέπνευε καὶ συνδιεσκέδαζε, γενικά, θὰ τοὺς κολλήσουν καὶ ἄλλα μὲ ἀνάλογο ἀλατοπίπερο, ποὺ οὔτε θὰ τὰ ἐνεθυμοῦντο αὐν, ἐὰν δὲν ἐμάθαιναν πὼς ὁ φίλος τους πηγαίνει γιὰ παπᾶς. Καὶ τὰ ἀδιάβλητα ἀκόμη τοῦ ὑποψηφίου πάθῃ, θὰ πάρουν χρῶμα ἀμαρτωλὸ τότε, καὶ τὰ παιδικὰ του ἀστεῖα θὰ ἀναφερθοῦν σὰν θανάσιμα καὶ καταλογίσιμα ἀμαρτήματα, θὰ γίνουν πατσαβοῦρες στὰ χέρια τους ποὺ θὰ κλείνουν τὴν ἠθικὴ λάσπη γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ ὑποψηφίου ἱερέως, ποὺ δὲν ἐπρόσεξε σὰν ἄνθρωπος, σὰν λαϊκὸς τὴν ἀνατροφή του, τὴ διαγωγή του στὴν Κοινωνία. Πολλοὶ μάλιστα

ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ μετροῦν τίς ἡμέρες καὶ τίς ὥρες, ὑπολογίζοντας τὸν χρόνον ποῦ θὰ γεννηθῇ καὶ τὸ παιδί τῆς παπαδιᾶς....

Ἐρωτῶ ἐσένα, ἀδελφέ. Πῶς μπορεῖ νὰ σταθῇ ὁ ἱερεὺς στὸ χωριό του, πῶς θὰ ἐμπνεύσῃ τὸ σεβασμὸ καὶ θὰ ἐπιβληθῇ; Πῶς θὰ γίνῃ ὁδηγὸς τῶν τυφλῶν, φῶς τῶν σκοτισμένων, ἱατρὸς τῶν ἀρρώστων του, ὅταν ὅλοι οἱ ὑπαγόμενοι κάτω ἀπὸ τὸ πετραχῆλι τῆς ἰδικῆς τοῦ πνευματικῆς δικαιοδοσίας καὶ πατρότητος κρατοῦν γκαζοντενεκέδες καὶ κροτοῦν εἰς βάρος τοῦ τὰ τόσα χυδαῖα καὶ ἀπαράδεκτα γιὰ τὴν ἀπλὴ χριστιανικὴ συνείδησι; Ἐνας δημόσιος λειτουργὸς πρέπει νὰ εἶναι πολὺ ξετίσιμος, νὰ μὴ κοκκινίξῃ στίς δίκαιες ἢ ἀδικες μορφές. Ὑπάρχουν εὐαίσθητες ψυχές ποῦ δὲν ἀντέχουν στίς διαβολὰς καὶ τίς συκοφαντίας. Ὅταν ὁ ἱερεὺς σύρῃ ἐπάνω τοῦ τὰ κοινωνικὰ σκούπιρα, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα ἐκυλίετο ὡς λαϊκός, τότε πῶς θ' ἀνθέξῃ; Ἡ πρέπει νὰ πετάξῃ τὸ ράσο, ἢ πρέπει νὰ εἰπῇ κι' αὐτός, μετὰ τὴν σειρά του, τὸ περιλάλητο ἐκεῖνο τῆς ἀδιόρθωτης παραστρατημένης γυναικός, ποῦ ἐνῶ τὴν ἔφτυναν στὸ δρόμο, ἔλεγε: «Βρέχει;». Ὁ Θεός, ἔγραψα καὶ ἄλλοτε «στὰ Ὅπλα τῆς Ἐκκλησίας» συγχωρεῖ τὸν μετανοοῦντα ἁμαρτωλόν, ἢ Κοινωνία ὅμως, π ο τ έ. Δὲν θὰ σοῦ εἶναι εὐκόλο νὰ μὴ λογαριάξῃς τὴν κοινὴ γνώμη. Αὐτὸ δὲν ἀποκλείεται νὰ συμβαίῃ σὲ κάθε ἄλλον, ὅχι ὅμως στὸν ἱερέα. Γιατὶ ὁ ἱερεὺς ἔρχεται σὰν ὄργανο ἡθικοῦ καθαρμοῦ στὴν Ἐνορία του, τὴν ὁποίαν ἐκλήθη νὰ ποιμάνῃ, νὰ διδάξῃ, νὰ ἀγιάσῃ ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν προσωπικῶν του τίτλων. Καὶ προσωπικοὶ τίτλοι, ἀδελφέ, εἶναι, τὸ ἀδιάβλητον, ἡ ἡθικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀκεραιότης στὸ λαό. Ὁ μπεκρῆς, ὁ χαρτοπαίχτης, ὁ γυναικᾶς, ὁ κλέφτης, ὁ βλάσφημος τῶν θείων, ὁ πελάτης τῶν Δικαστηρίων, ὁ... ὁ... ὁ, δὲν κάνει γιὰ ἱερεὺς καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς φήμης, γιατί φέρει τὴ σφραγίδα καὶ τοῦ κοινωνικοῦ αἵσχους. Καὶ τὸ νοστιμώτατο ἀκόμη φαγητὸ δὲν γίνεταί δεκτὸ ἀπὸ τὸν πεινασμένο, ὅταν προσφερθῇ σὲ μαγαρισμένο πιάτο. Πήγαινε τώρα ἐσὺ νὰ πείσῃς τὸν ἄλλο πῶς τὸ καθαρὸ πλυνεὺς καὶ τὸ βούτηξες καὶ στὸν ἁγιασμό!... Τί λές, λοιπόν, ἐπάνω σ' αὐτά; Ἐχω δίκαιο; Στὸ ἄλλο φύλλο θὰ συνεχίσουμε τὴ συζήτησι.

Μὲ ἀγάπην Χριστοῦ.

X.

«Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον (καὶ πάντα κληρικόν) ἀνέγκλητον εἶναι ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ...» (Τίτ. α', 7).

«Διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνω πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς...» (Α' Τιμ. γ', 8).

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ “ΛΕΙΜΩΝΑ,,

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΟΣΧΟΥ

(‘Από τὸ σημερινὸ φύλλο τοῦ «Ἐφημερίου» θ’ ἀρχίσωμε τὴν μετάφραση ἀποσπασμάτων ἀπὸ τὸ ἔργο «Λειμῶν» τοῦ Ἰωάννη Μόσχου, ποὺ εἶναι γνωστὸς στὴν Ἐκκλησιαστικὴ μας παράδοση καὶ βιβλιογραφία καὶ μὲ τὸ ἀσκητικὸ παρεπώνυμο «Εὐκρατᾶς», γιὰ τὴ μεγάλη του ἐγκράτεια.

Ὁ Ἰωάννης Μόσχος ἦτανε μοναχός, καὶ ἐγεννήθηκε στὴ Συρία κατὰ τὸ ἔτος 545 μ. Χ. Ἐμόνασε δὲ ἀρχικὰ μὲν στὴ Συρία κατόπιν δὲ στὴ Παλαιστίνη, καὶ ἀπέθανε στὴ Ρώμη κατὰ τὸ 620.

Ὑστερα ἀπὸ τὴν Περσικὴ εἰσβολὴ στὴν Παλαιστίνη ὁ Μόσχος κατέφυγε στὴν Ἀλεξάνδρεια, ὅταν ἐπατριάρχευεν ἐκεῖ ὁ πολύφημος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμονας (610—619), μὲ τὸν ὁποῖον καὶ συνδέθηκε μὲ φιλία καὶ κατόπιν τὸν ἐβιογράφησεν.

Τὸ ἔργο του «Λειμῶν» θεωρεῖται σὰν ἓνα ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα καὶ ἀπὸ τὰ ἀξιολογώτερα τῆς Χριστιανικῆς μας φιλολογίας. Περιέχει δὲ βιογραφίες ἁγίων μοναστῶν καὶ πολύτιμες πληροφορίες γιὰ τὴν τότε μοναχικὴ ζωὴ, ποὺ εἶναι γραμμένες μὲ ἐντελῶς ἀρεπιτήδευτην ἀπλότητα. Καὶ στὸν ἀναγνώστη κάνουν βαθύτατην ἐντύπωση, ὅχι τόσοσὺν ἢ λαμπρότητα τοῦ λεκτικοῦ τους, οἱ ὑψηλές τους ἐννοίαι καὶ ἡ θαφύλεια τῶν εἰκόνων τους, ἀλλὰ ἡ θερμοτάτη πίστις, ποὺ τίς διαπνέει καὶ ἡ ἀφέλεια τῆς διήγησής, μὲ τίς ὁποῖες οἰκοδομεῖ στὸ Χριστό.

Γι’ αὐτὸ καὶ ἔγινε ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ πολυδιαβασμένα βιβλία, τόσο στὴν Ἀνατολὴ ὅσο καὶ στὴ Δύση, ὅπου ἐνωρὶς εἶχε μεταφρασθῇ στὴ Λατινικὴ.

Τὸ Ἑλληνικὸ κείμενο, ὅχι συμπληρωμένο ὁλόκληρο, πρωτοεξεδόθηκε κατὰ τὸ ἔτος 1624, στὴ γνωστὴ συλλογὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Βιβλιοθήκη τῶν Ἀρχαίων Πατέρων».

Καὶ τελικὰ συμπεριελήφθηκε στὴν Ἑλληνικὴ Πατρολογία τοῦ Migne στὴν πλήρη του μορφὴ καὶ μαζί μὲ τὸ Λατινικὸ κείμενο).

Θ. Κ. Σ.

ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ ΜΕ ΤΗ ΘΑΥΜΑΣΤΗ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ

Ὡς ἓνα μίλι μακρὺ ἀπὸ τὸν Ἰορδάνη ποταμὸ βρίσκεται ἡ Λαύρα ποῦ λέγεται τοῦ Ἀββᾶ ἁγίου Γερασίου. Ὅταν κάποτε ἐπέρασα ἀπὸ τὴν Λαύραν αὐτὴν, οἱ Πατέρες ποῦ ἐφησυχάζουνε ἐκεῖ, μοῦ διηγήθηκαν γιὰ τὸν ἅγιόν αὐτόν, πὼς ὅταν κάποτες ἐπεριδιάβαζε στὴν ὄχθη τοῦ ἁγιασμένου Ἰορδάνη, συναπαντήθηκε μ' ἓνα λεοντάρι, ποῦ ἐπονοῦσε τὸ πόδι του κ' ἔβγαζε φοβεροὺς βρυχηθμούς. Κι' ἀφορμὴ ἦτανε κάποιο σουβλερὸ καλάμι, ποῦ τοῦ εἶχε σφηνωθῇ καὶ τοῦ τὸ εἶχε κάμει πληγὴ ποῦ ἐκακοφόρμιζε· καὶ γι' αὐτὸ ἦτανε τὸ ποδᾶρι του πρισμένο κι' ἐπονοῦσε πάρα πολὺ.

Μόλις λοιπὸν ὁ γέροντας ἀντικρύσθηκε μὲ τὸ λεοντάρι, τὸν ἐπλησίασε αὐτὸ καὶ τοῦδειχνε τὸ πληγιασμένο πόδι του, ἀπὸ τὸ καλάμι ποῦ τοῦ εἶχε σφηνωθῇ· κι' ἔμοιαζε σὰν νᾶκλαιγε καὶ σὰν νὰ τὸν παρακαλοῦσε νὰ τὸ γιатρέψῃ.

Κι' ὅταν τὸ εἶδε ὁ γέροντας πὼς βρισκόνταν σὲ τέτοια ἀνάγκη, ἐστρώθηκε κατὰ γῆς, καὶ πιάνοντας τὸ πόδι του, τοῦ τῶσχισε κι' ἔβγαλε τὸ καλάμι μαζί μὲ πολλὰ αἱματέρια· κι' ἀφοῦ ἐκαθάρισε τὴν πληγὴ καλὰ γύρω τριγύρω καὶ τοῦδесе τὸ πόδι του μ' ἓνα πανί, τάφῃκεν ὕστερα νὰ φύγῃ.

Τὸ λεοντάρι ὅμως, σὰν ἐγιατρεύτηκε, δὲν ἐπαράτησε πλέον τὸν γέροντα· καὶ σὰν νᾶτανε πραγματικὸς ὑποταχτικὸς του, τὸν ἀκολουθοῦσε παντοῦ, ὥστε ὁ γέροντας νὰ θαυμάζῃ γι' αὐτὴν τὴν τόσο μεγάλην εὐγνωμοσύνη τοῦ θηρίου. Τὸ συντηροῦσε λοιπὸν ἀπὸ τότε καὶ τοῦδινε νὰ τρώῃ ψωμὶ καὶ βρεγμένα ὄσπρια.

Εἶχε δὲ ἡ Λαύρα καὶ ἓνα γαῖδουράκι γιὰ τὶς χρεῖες τῶν γερόντων· γιὰτὶ πίνουν νερὸ ἀπὸ τὸν ἅγιον Ἰορδάνη,

κι' αὐτὸς ὁ ποταμὸς βρίσκεται ὡς ἓνα μίλι μακριά· συνήθιζαν λοιπὸν οἱ Πατέρες νὰ ἐμπιστεύωνται τὸ γαῖδουρι στὸ λεοντάρι, γιὰ νὰ τὸ βοσκίζη στὶς ὄχθες τοῦ ἁγίου Ἰορδάνη.

Κάποια λοιπὸν ἡμέρα ποὺ τὸ λεοντάρι τὸ ἐβοσκοῦσε, τὸ γαῖδουρι ἐξεμάκρυνε ἀπὸ κοντά του σὲ ἀρκετὰ μεγάλη ἀπόστασι. Καὶ νά! Κάποιοι καμηλιέρηδες ποὺ ἐγύριζαν ἀπὸ τὴν Ἀραβία καὶ ποὺ τὸ βρήκανε, τὸ πήρανε μαζί τους κι' ἔφυγαν γιὰ τὶς πατρίδες τους.

Τὸ λεοντάρι λοιπὸν σὰν ἔχασε τὸ γαῖδουρι, γύρισε πίσω στὴ Λαύρα πρὸς τὸν Ἀββᾶ Γεράσιμο κατσουφιασμένο καὶ καταλυπημένο. Ἐνόμιζε λοιπὸν ὁ Ἀββᾶς, πὼς τὸ λεοντάρι τῷφαγε τὸ γαῖδουρι καὶ τοῦ λείει.

— Ποῦ εἶναι τὸ γαῖδουρι;

Αὐτὸ δέ, σὰν νᾶτανε ἄνθρωπος, ἐστεκότανε σωπαίνοντας καὶ σκύβοντας κατάχαμα· τοῦ ξαναλέει λοιπὸν ὁ γέροντας.

— Τῷφαγες; ἃς εἶναι εὐλογημένος ὁ Κύριος. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα ὅμως, ὅ,τι ἔκανε τὸ γαῖδουρι θὰ τὸ κάνης πλεόν ἐσύ.

Καὶ ἀπὸ τότε τὸ λεοντάρι, σύμφωνα μὲ τὴν προσταγὴ τοῦ γέροντα, ἐφορτωνότανε τὸ σαμάρι, μὲ τέσσερα σταμνιά ἐπάνω, καὶ κουβαλοῦσε νερό.

Κάποιο καιρὸ λοιπόν, ἓνας στρατιώτης ἐπῆγε στὸ γέροντα γιὰ νὰ ζητήσῃ τὴν εὐχὴ του, καὶ εἶδε τὸ λεοντάρι ποὺ ἦτανε φορτωμένο μὲ τὸ νερό. Καὶ ὅταν ἔμαθε τὴν αἰτία τὸ λυπήθηκε· καὶ βγάζοντας ἀπὸ τὴν σακκούλα του τρία χρυσᾶ νομίσματα τᾶδωσε στοὺς γέροντες ν' ἀγοράσουν ἄλλο γαῖδουρι γιὰ τὴ λάτρα τοῦ νεροῦ, καὶ ν' ἀπαλλάξουν ἔτσι τὸ λεοντάρι ἀπ' τὴν ἀγγαρεῖαν αὐτὴν.

Ὅστερα λοιπὸν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἀπὸ τότε ποὺ εἶχε ἐλευθερωθῇ τὸ λεοντάρι, ὁ καμηλιέρης ποῦχε πάρει τὸ γαῖδουρι, ἐξαναγύρισε γιὰ νὰ πουλήσῃ σιτάρι στὴν ἁγία Πόλι, ἔχοντας κι' αὐτὸ μαζί του. Κι' ὅταν ἐδιάβηκε

τὸν ἅγιο Ἰορδάνη, συναπαντήθηκε συμπτωματικὰ μὲ τὸ λιοντάρι· κι' εὐθὺς ὡς τὸ εἶδε, παράτησε ἀπὸ τὸ φόβο του τὶς καμῆλες του καὶ τῶβαλε στὰ πόδια.

Τὸ λιοντάρι λοιπὸν ποὺ ἐγνώρισε τὸ γαϊδούρι, ἔτρεξε κοντά του καὶ δαγκώνοντας τὸ καπίστρι του μὲ τὸ στόμα του, ὅπως ἦτανε συνηθισμένο, τῶσερνε πρὸς τὸ γέροντα. Καὶ μαζὶ μ' αὐτὸ κι' ἄλλες τρεῖς καμῆλες· καὶ ἦτανε χαρούμενο καὶ ἐβγαζε φωνές ἐπειδὴ βρῆκε τὸ γαϊδούρι ποὺ εἶχε χάσει, καὶ ποὺ εἶχε γίνει ἀφορμὴ στὸ γέροντα νὰ πῇ πὼς τῶχε φάει.

Ὁ γέροντας, σὰν τὸ εἶδε τὸ γαϊδούρι, αἰσθάνθηκε πὼς εἶχε συκοφαντήσει τὸ λιοντάρι, καὶ ἀπὸ ἐκείνη τῇ στιγμῇ τοῦδωσε τ' ὄνομα Ἰορδάνης. Κ' ἔμεινεν ἀπὸ τότε πέντε χρόνια στὴ Λαύρα μαζὶ μὲ τὸν γέροντα, καὶ ποτέ του δὲν ἐχωρίσθηκεν ἀπ' αὐτόν.

Ὅταν δὲ ὁ Ἀββᾶς Γεράσιμος μᾶς ἀφῆκε χρόνους καὶ τὸν ἔθαψαν οἱ Πατέρες ἔτυχε, κατὰ θεία οἰκονόμηση, νὰ μὴ βρίσκεται τὸ λιοντάρι στὴ Λαύρα. Ὑστερα λοιπὸν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἐξαναγύρισε σ' αὐτὴ κ' ἐζητοῦσε τὸ γέροντα. Ὁ δὲ ὑποτακτικὸς τοῦ γέροντα καὶ ὁ Ἀββᾶς Σαββάτιος, σὰν εἶδανε, τοῦ εἶπανε..

— Ὁ γέροντας μᾶς ἀφῆκεν ὀρφανούς καὶ τὸν ἐκάλεσε κοντά του ὁ Κύριος, ἔτσι ἦτανε τὸ ἅγιο θέλημά του· ἔλα ὅμως νὰ φᾶς.

Τὸ δὲ λιοντάρι δὲν ἤθελε νὰ φάῃ, ἀλλὰ διαρκῶς ἐστριφογύριζε παντοῦ τὰ μάτια του, μήπως ἰδῇ τὸν γέροντά του, κι' ἐβγαζε μεγάλα βρουχητὰ μὴ ὑποφέροντας τὴ στέρησίν του.

Ὁ δὲ Ἀββᾶς Σαββάτιος καὶ οἱ ἄλλοι Πατέρες, βλέποντάς το, ἐχάιδευαν τὰ νῶτα του καὶ τοῦλεγαν· Ὁ Γέροντάς μας ἐταξίδεψε πρὸς τὸν Κύριον κι' ἀφῆκεν ἐμᾶς ἐδῶ· καὶ λέγοντάς του αὐτὰ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ τὸ συνεφέρουν, οὔτε καὶ νὰ τὸ κάνουν νὰ σταματήσει τὰ μουγκρητὰ του καὶ τὰ βρουχητὰ του.

Ἀλλὰ ὅσο ἐνόμιζαν, πὼς μὲ τὰ λόγια θὰ μποροῦσαν

νὰ τὸν καταπραΰνουν καὶ νὰ τὸν κάμουν ν' ἀλλάξῃ γνώμη, τόσο καὶ περισσότερον ἐξακολουθοῦσε αὐτὸ νὰ ὠρύεται καὶ τόσο τὰ βογγητὰ ποὺ ἔβγαζε ἦτανε δυνατώτερα· καὶ ἐπλήθαιναν τὰ κλάμματα τοῦ φανερώοντα· ἔτσι, μὲ τὶς φωνές καὶ μὲ τὴν ὄψη καὶ μὲ τὰ μάτια τοῦ, τὴ λύπη ποὺ τὸ εἶχε κυριέψει, μὴ βλέποντας τὸ Γέροντα.

Τότε ὁ Ἀββᾶς Σαββάτιος τοῦ εἶπε.

— Ἀφοῦ δὲν μᾶς πιστεύεις, ἔλα μαζί μου καὶ θὰ σοῦ δείξω ποῦ βρίσκεται ὁ Γέροντάς μας.

Τὸ ἐπῆρε τὸ λοιπὸν καὶ τὸ ἐπῆγε στὸ μέρος ποὺ τὸν εἶχαν θάψει. Εἶχανε ξεμακρύνει λοιπὸν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ὡς μισὸ μίλι καὶ τότε ὁ Ἀββᾶς Σαββάτιος, σταματώντας ἐπάνω ἀπὸ τὸν τάφο τοῦ Ἀββᾶ Γερασίμου λέει στὸ λιοντάρι.

— Νά! ἐδῶ εἶναι ὁ γέροντάς μας, κι' ἐκλινε εὐθὺς τὰ γόνατά του. Κι' ὅταν τὸν εἶδε τὸ λιοντάρι πῶς ἔκανε μετάνοια, κτυπῶντας δυνατὰ τὸ κεφάλι τοῦ ἐπάνω στὴ γῇ καὶ βογγῶντας, ἐξεψύχησεν ἀμέσως ἐπάνω στὸν τάφο τοῦ Γέροντα...

Ἐγίνηκε δὲ αὐτό, ὅχι γιατί τάχα εἶχε λογικὴ ψυχὴ τὸ λιοντάρι, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ Θεὸς θέλει νὰ δοξάζῃ αὐτοὺς ποὺ τὸν δόξασαν· ὅχι μονάχα κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ζωῆς τους, ἀλλὰ καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴ θανά τους· καὶ μαζί μ' αὐτὸ νὰ φανερώσῃ ποιὰν ὑποταγὴ εἶχαν τὰ θηρία στὸν Ἀδάμ, προτοῦ νὰ παρακούσῃ τὴν ἐντολὴ τοῦ, καὶ προτοῦ νὰ ξεπέσῃ ἀπὸ τὴν τρυφὴ τοῦ Παραδείσου.

Μετάφρ. ΘΕΟΔΟΣΗ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

«Καὶ συμβοσκηθήσεται λόκος μετ' ἀρνός, καὶ πάρδαλις συναπαύσεται ἐρίφω, καὶ μοσχάριον καὶ ταῦρος καὶ λέων ἅμα βοσκηθήσονται καὶ παιδίον μικρὸν ἄξει αὐτούς. Καὶ βοὺς καὶ ἄρκτος ἅμα βοσκηθήσονται... καὶ λέων καὶ βοὺς ἅμα φάγονται ἄχυσα. Καὶ παιδίον νήπιον ἐπὶ τρώγλῃν ἀσπίδων καὶ ἐπὶ κολίτην ἐκρόνων ἀσπίδων τὴν χεῖρα ἐπιβαλεῖ...». (Ἦσ. ια' 6 - 8).

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ

*«Δίκαιος ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι ἐν ἀναπαύσει ἔσται»
(Παροιμ.)*

Τὴν 22αν τοῦ παρελθόντος Μαΐου, ἑορτὴν τῆς Ἀναλήψεως, ἀπεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ ὑπερογδοηκοντούτης Γέρων Χαρίτων Μαυρομάτης, Μοναχὸς ἐκ Λευκωσίας τῆς Κύπρου, ἀδελφὸς τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς τῆς «Ζωοδόχου Πηγῆς» Λογγοβάρδας.

Παῖς ἔτι ὢν ἀνεχώρησε ἐκ τῆς πατρίδος καὶ μετέβη εἰς Αἴγυπτον ἔνθα παρέμεινεν ἀρκετὰ ἔτη εἰς τὰς πόλεις Ἀλεξάνδρειαν καὶ Κάϊρον, εἰς τὰς ὁποίας καὶ ἐξέμαθε τὴν Αἰγυπτιακὴν καὶ Ἀραβικὴν διάλεκτον καὶ κατόπιν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του.

Ἐκ τῆς πατρίδος του ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐγκατεστάθη εἰς Ἀθήνας. Παραμείνας ὀλίγα ἔτη, ἀπεφάσισε νὰ ἀφίσῃ τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ νὰ ἀποσυρθῇ εἰς Μονήν, νὰ γίνῃ Μοναχός. Λαβὼν πληροφориὰς παρὰ τινος Παρίου Χαραλάμπους Ἀρχῆ, διαμένοντος ἐν Ἀθήναις, περὶ τῆς Μονῆς ἡμῶν, ἔσπευσε ὡς ἔλαφος διψῶσα εἰς τὴν Μονὴν καὶ ἐξωμολογήθη εἰς τὸν τότε Ἡγούμενον Ἱερόθεον Βοσσυιώτην καὶ προσδεχθεὶς παρ' αὐτοῦ, ἐγένετο μέλος τῆς ἀδελφότητος. Μετὰ τριετῇ δοκιμασίᾳ, συμφώνως τοῖς ἱεροῖς κανόσι τῶν Ἀγ. Πατέρων περὶ Μοναχικῆς Πολιτείας, ἐκάρη Μοναχὸς καὶ παρέμεινεν ἐν αὐτῇ ἐπὶ 40 ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα ἐβίωσεν ὡς ἀληθὴς Μοναχός, διότι πολλοὶ λέγονται Μοναχοὶ λόγῳ μόνον καὶ οὐχὶ ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. Πολλοὶ ὡσαύτως λέγουσι Μοναχοὺς ἐκείνους, οἵτινες φοροῦν μελανὰ ἐνδύματα καὶ ἔχουσι μακρὰ μαλλιά καὶ γένεια. Ἀλλ' αὐτοὶ δὲν εἶναι ἀληθεῖς Μοναχοί, εἶναι μόνον ἐξωτερικῶς Μοναχοί.

Ὁ Μ. Βασίλειος ἰδὼν ποτὲ τινα Συγκλητικὸν γενόμενον Μοναχὸν μὲ μοναχικὰ ἐνδύματα τῷ εἶπεν: «Τὸν ἔξω ἄνθρωπον ἐποίησας Μοναχὸν οὐχὶ καὶ τὸν ἔσω». Ἐπειδὴ ὁ Συγκλητικὸς, ὡς φαίνεται, συνηθισμένος εἰς τὰς ἀναπαύσεις καὶ τὴν καλοπάθειαν τοῦ σώματος, ἠμέλησε τὴν ἀσκήσιν, τὴν κακοπάθειαν, τὰς νηστείας, ἀγρυπνίας, προσευχὰς καὶ ἰδὼν μετὰ καιρὸν τοῦτον ὁ Μ. Βασίλειος εἶπεν αὐτῷ: «καὶ τὸν Συγκλητικὸν ἀπώλεσας καὶ τὸν Μοναχὸν δὲν κατάρθωσας». Λέγει δὲ ὁ Ἀγ. Ἐφραίμ: «Μοναχὸν, οὐχὶ ἡ κουρὰ καὶ ἡ περιβολὴ συνίστησι, ἀλλὰ ὁ οὐράνιος πόθος καὶ ἡ ἔνθεος πολιτεία, ἐν τούτοις γὰρ ὁ βίος ἄριστος φαίνεται». Μοναχὸς ἀληθὴς ἐστὶ ὁ μόνος μόνῳ Θεῷ ζῶν. Κατὰ δὲ τὸν Ὅσιον Ἰωάννην τῆς Κλίμακος: «Μοναχὸς ἀληθὴς ἐστὶ, βία φύσεως διηνεκῆς, ἡγνισμένον σῶμα, κεκαθαρμένον στόμα, πεφωτισμένος νοῦς». Κατὰ δὲ τὸν Θεοφόρον Μάξιμον τὸν Ὁμολογητὴν: «Μοναχὸς ἀληθὴς ἐστὶ ὁ τῶν ὕλικῶν πραγμάτων τὸν νοῦν ἀποχωρίσας καὶ

δι' ἐγκρατείας, ἀγάπης, προσευχῆς καὶ ψαλμωδίας, προσκαρτερῶν τῷ Θεῷ».

Τοιοῦτος Μοναχὸς ἀληθῆς ὑπῆρξεν ὁ αἰμύνηστος Γέρων Χαρίτων, εἰς τὰς πονηράς ταύτας ἡμέρας, καθ' ἃς ὑπερεπλεόνασε καὶ ὑπερεπερίσσευσεν ἡ ἀμαρτία καὶ «πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἡχρεώθησαν» κατὰ τὸν Προφητάνακτα καὶ καθὼς εἶπεν ἐν Εὐαγγελίοις ὁ Κύριος: «πολλοὶ εἰσιν οἱ κλητοί, ὀλίγοι δὲ οἱ ἐκλεκτοί». Ὁ Μοναχὸς Γέρων Χαρίτων ἐφάνη εἰς τὴν πονηρὰν ταύτην γενεάν, χάριτι Θεοῦ, ἐκλεκτὸς καὶ ὅσον ἡδυνήθη τέλειος Μοναχός.

Ἦτο ἀγράμματος, ὅτε ἦλθεν εἰς τὴν Μονήν. Μετὰ δυσκολίας ἐσυλλάβιζε. Ἡμέραν τινὰ ἦλθεν εἰς τὸ κελλίον μου καὶ ἀφοῦ ἐξωμολογήθῃ, μοι εἶπεν: Πολὺ μοῦ ἀρέσουν οἱ ψαλμοὶ τοῦ Δαβίδ, ἔχω μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ μάθω καὶ ἐγὼ νὰ διαβάζω τὸ ψαλτήριον, πῶς θὰ δυνθῶ; Τῷ εἶπον: Εἶναι πολὺ δύσκολον διότι δὲν γνωρίζεις γράμματα. Ἐγὼ μοι λέγει ἐπιθυμῶ νὰ μάθω τὸ ψαλτήριον καὶ πιστεύω, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ μὲ φωτίσῃ νὰ τὸ μάθω.

Ἀφοῦ εἶδον τὴν ἐπιμονὴν τοῦ τῷ εἶπον: Νὰ ἀρχίσῃς νὰ μελετᾷς ἀπὸ ἓνα κάθισμα τὴν ἑβδομάδα καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς διάστημα 5—6 μηνῶν θὰ μάθῃς ὅλα τὰ καθίσματα. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὸν βλέπω εἰς τὸ ἀναλογεῖον καὶ ἔλαβε τὸ ψαλτήριον εἰς τὰς χεῖρας διὰ νὰ ἀναγνώσῃ. Κατ' ἀρχὰς ἠθέλησα νὰ τὸν ἀποτρέψω, νομίζων ὅτι δὲν θὰ ἡδύνατο οὔτε ἓνα ψαλμὸν νὰ ἀναγνώσῃ. Ἀλλ' ὅτε ἤρχισεν ἀνεγίγνωσκε μὲ τόσῃν εὐχέρειαν ἀπταιστως, ὥς νὰ ἦτο Θεολόγος. Τὴν ἐπομένῃν ἀνέγνωσεν ἕτερον κάθισμα καὶ μετὰ 10 ἡμέρας ἔμαθεν ὁλόκληρον τὸ ψαλτήριον.

Ἀπορῶν πῶς τόσον γρήγορα ἔμαθε νὰ ἀναγιγνώσκῃ, «πῶς οἶδε γράμματα μὴ μεμαθηκώς», τὸν ἠρώτησα ἰδιαιτέρως νὰ μοι εἴπῃ τὴν αἰτίαν. Τοῦτος δὲ μοι εἶπεν. «Μετὰ τὸ ἀπόδειπνον παίρνω τὸ ψαλτήριον εἰς τὰς χεῖρας μου καὶ κάμνω προσευχὴν εἰς τὸν Κύριον καὶ τὸν παρακαλῶ μὲ πίστιν θερμὴν, ὅπως ἐφώτισε τοὺς τυφλοὺς καὶ ἔβλεπον, τοὺς κωφοὺς καὶ ἤκουον, τοὺς παραλύτους καὶ περιεπάτουν, τοὺς ἀγραμμάτους ψαράδες μαθητὰς τοῦ καὶ ἔμαθον γράμματα καὶ ἤκουον καὶ ὠμίλουν ξένας γλώσσας, νὰ φωτίσῃ καὶ ἐμὲ τὸν ἀγράμματον νὰ μάθω νὰ ἀναγιγνώσκω εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὸ ψαλτήριον μετὰ τὴν προσευχὴν ἀρχίζω. Μὲ προθυμίαν πολλὴν καὶ προσοχὴν καὶ διαβάζω ἓνα κάθισμα τρεῖς φορές. Τὴν πρώτην φορὰν διαβάζω μὲ δυσκολίαν, τὴν δευτέραν φορὰν μὲ ὀλιγότερην δυσκολίαν, τὴν δὲ τρίτην φορὰν μὲ εὐκολίαν. Τόσῃν δὲ εὐχαρίστησιν λαμβάνω ὅταν μαθάνω νὰ ἀναγιγνώσκω μὲ εὐκολίαν, ὥσῃ νὰ εὐρίσκω θησαυροὺς πολλοὺς, ἀλλὰ καὶ τόσῃν γλυκύτητά, περισσοτέραν ἀπὸ τὴν ὅσῃν αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος ὅταν τρώγῃ ἓνα καλὸ καὶ νόστιμο φαγητὸ ἢ ἓνα γλύκισμα. Καὶ αὐτὸ

ποῦ σοῦ λέγω, Πνευματικέ μου, τὸ εὕρισκω γραμμένο σὲ ἓνα ψαλμὸ ποῦ λέγει: «ἀγαλλιάσομαι ἐγὼ ἐπὶ τὰ λόγια σου, ὡς εὕρισκων σκύλα πολλά». Τὰ σκύλα πολλά, ἐγὼ ἂν καὶ εἶμαι ἀγράμματος τὸ ἐξηγῶ ὅτι θὰ πῇ θησαυροὺς πολλοὺς ἢ χρήματα πολλά, λίρες πολλές. Καὶ πάλιν εἰς τὸν ἴδιον ψαλμὸν λέγει «ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγια σου, ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου», «ἐπιθυμητὰ ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον καὶ γλυκυτέρα ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον» (ψαλμ. 118).

Ἀφοῦ ἐξέμαθε καλῶς τὸ ψαλτήριον ὁ Γέρων Χαρίτων, ἤρχισεν ἀποστήθῃσιν τῶν ψαλμῶν καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἀπεστήθῃσεν τοὺς περισσοτέρους ψαλμούς, τὰς δὲ Ὠρας Α', Γ', Στ' καὶ Θ', Τυπικά, Προοιμιακόν, Πολυελέους, Παρακλητικὸν Κανόνα καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀπεστήθῃσεν καὶ τὰ ἀνεγίνωσκε χωρὶς βιβλίον.

Κατόπιν ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐκμάθησιν καὶ ἀποστήθῃσιν κατανυκτικῶν τροπαρίων καὶ Καθισμάτων τῆς Παρακλητικῆς καὶ Δεσποτικῶν καὶ Θεομητορικῶν ἑορτῶν. Ἐξαιρέτως τῷ ἤρεσαν τὰ κατανυκτικὰ Καθίσματα ὡς τὰ «Κατεπλάγη Ἰωσήφ», «Ἀναλόγησαι ψυχὴ πῶς παραστῶμεν τῷ Κριτῇ...», «Δεῦτε ἴδωμεν πιστοὶ ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός...», «Ὁ ἀχώρητος παντὶ πῶς ἐχωρήθη ἐν γαστρί;», «Ἡ πόρνη ἐν κλαυμῷ ἀνεβόα οἰκτίρμων...».

Ὅταν τὰ ἔμαθε, τὰ ἔψαλλε μὲ πολλὴν κατάνυξιν, εὐλάβειαν, συναίσθησιν καὶ πολλὴν πνευματικὴν ἀγαλλίασιν, τὰ ἔψαλλε δὲ καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μὲ τὴν ὑψηλὴν καὶ λεπτὴν φωνὴν του, ἥτις ἔφθανε εἰς τὴν κορυφὴν τῆς δις διαπασῶν κλίμακος.

Ἔμαθε καὶ ἐργόχειρον καὶ ἔπλεκε μικρὰ καλαθάκια ἀπὸ βοῦρλα, τὰ ὁποῖα ἐδῶ εἰς τὴν Πάρον τὰ λέγουν τυροβόλια, ἐπειδὴ βάζουν ἐντὸς τοὺς νωποὺς τυροὺς καὶ μυζήθρας. Καὶ τὸν μὲν χειμῶνα εἰργάζετο εἰς τὸ κελλίον του διὰ τὸ ψῦχος, τὸ δὲ καλοκαίριον ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιον ἕως τὸν Ὀκτώβριον εἰργάζετο ἔξω ἀπὸ τὸ κελλίον του εἰς τὸν διάδρομον.

Μὲ τὰς χεῖρας του εἰργάζετο πλέκων τὰ καλάθια, μὲ τὸ στόμα δέ, τὰ χεῖλη, τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν καρδίαν ὕμνει, ἡυλόγει καὶ ἐδοξολόγει ἀκαταπαύστως τὸν Κύριον ὅλην τὴν ἡμέραν, ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρι ἐσπέρας, μιμούμενος τὰς Ἀγγελικὰς χοροστασίας, αἵτινες παριστάμεναι ἐν φόβῳ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς μεγαλοσύνης ὕμνοῦσιν ἀκαταπαύστως τὸν Κύριον. Ἦρχιζε κατ' ἀρχὰς νὰ λέγῃ τὴν εὐχὴν «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησον ἡμᾶς καὶ τὸν κόσμον σου», κατόπιν ἔλεγε τοὺς χαιρετισμοὺς τῆς Θεοτόκου, κατόπιν ἔψαλλε τὸν πολυέλεον, ἰδίως τὸ «ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ...» καὶ τό, «πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον, αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν, αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ Ἀγγελοι αὐτοῦ, αἰνεῖτε Αὐτὸν ἥλιος

καὶ σελήνῃ, αἰνεῖτε αὐτὸν πάντα τὰ ἄστροα καὶ τὸ φῶς...) Κατό-
πιν τό, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ. Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον
καὶ πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ....»

Ἀφοῦ ἔφαλλε ἀρκετά, ἤρχιζε πάλιν τὴν εὐχὴν, ψαλμοὺς οὐς
εἶχεν ἀποσθηθῆσαι, προσευχάς, τοὺς χαιρετισμοὺς καὶ πάλιν ψαλ-
μοὺς, τὰ ἀπολυτίκια, τὰ καθίσματα, τὴν παράκλησιν καὶ ἄλλα
ὅσα ἐγνώριζεν ἐκ στήθους καὶ οὕτως ἐποίει πᾶσαν ἡμέραν. Ἐπληρώ-
θη εἰς τὸν μακάριον τοῦτον γέροντα τὸ ψαλμικόν: «Εὐλογῇσω τὸν
Κύριον ἐν παντὶ καιρῷ διὰ παντός ἡ αἰνεσίς αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί
μου» (Ψαλμ. 53). Ἐπροτίμησεν ὁ εὐλογημένος ἀντὶ πάσης ἄλλης
ὁμιλίας τῆς μετ' ἀνθρώπων, ἐκ τῆς ὁποίας δυσκόλως νὰ ξεφύγῃ
τις τὴν κατακρίσιν καὶ καταλαλίαν, τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ ὁμιλίαν
καὶ δοξολογίαν.

Ἀπὸ τοῦ ἐργόχειρον, τὸ ὁποῖον εἰργάζετο μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν
καὶ προθυμίαν χωρὶς νὰ ἀποσπᾶται ὁ νοῦς του ἀπὸ τὸν Θεόν, ὅσα
χρήματα τοῦ ἔδιδον οἱ ἄνθρωποι οἵτινες ἠγόραζον τὸ ἐργόχειρόν
του, δὲν ἐκράτει οὔτε ὀβολόν, ἀλλ' ἔτρεχε παρ' εὐθὺς καὶ τὰ κατέ-
θετε εἰς τὸ κοινὸν ταμεῖον τῆς Μονῆς. Πολλάκις δὲ διὰ νὰ τὸν
δοκιμάσω τῷ ἔλεγον: Γέρον Χαρίτων ἐπειδὴ κοπιᾷς, ἀπὸ τὰ χρή-
ματα, τὰ ὁποῖα προέρχονται ἐκ τοῦ κόπου σου, δίκαιον εἶναι νὰ
πάρῃς τι ἢ ἔνδυμα ἢ φαγητόν, ἢ φάρμακον.

Ὅχι, ὄχι ἀπαντοῦσε, δὲν θέλω, δὲν εἶναι ἰδικά μου εἶναι τῆς
Μονῆς, ἡ ὁποία μοῦ παρέχει πᾶν ὅ,τι χρειάζομαι». Εἰργάζετο δὲ
ὑπερβολικὰ χωρὶς νὰ τὸν βιάζῃ τις, τοῦτο δὲ ἐποίει μὲ χαρὰν καὶ
εὐχαρίστησιν ὅπως ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν του τρέφεται οὐ
μόνον αὐτός, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀσθενεῖς καὶ γέροντες τῆς Μονῆς¹.

Τὴν αὐτὴν δὲ προθυμίαν εἶχεν ὁ μακάριος καὶ εἰς ὅλας τὰς ὑπη-
ρεσίας τοῦ μαγειρείου, τοῦ ἀρτοποιείου, τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀσθε-
νῶν καὶ ὅπου ἡ Μονὴ τὸν διώριζε. Τὰς δὲ ἑορτάς καὶ Κυριακάς,
τὸ βιβλίον ἦτο διαρκῶς εἰς τὰς χεῖρας του. Ἀνεγίνωσκεν ὅλην τὴν
ἡμέραν τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὴν Ἀγίαν Γραφήν. Ἐξαιρέτως δὲ
ἠὺχαριστεῖτο νὰ ἀναγινώσκῃ τοὺς βίους τῶν Ἀγίων, τοὺς ὁποίους
προσεπάθει ὅσον τὸ δυνατόν νὰ μιμῆται. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ὀλιγό-
στευσε τὸ φῶς του καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργασθῇ, τὸ βιβλίον δὲ
ἔλειπε ἀπὸ τὰς χεῖρας του. Ἀνεγίνωσκε δὲ μὲ δυσκολίαν, ἀλλὰ
καὶ μὲ εὐχαρίστησιν διὰ τὰ ὀλίγα ποὺ ἀνεγίνωσκε.

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τὸν μακάριον γέροντα Χαρίτων αὐτὸν ὡδήγησε
εἰς τὴν κατόρθωσιν τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου ἦτο

1. Τὸν καιρὸν τῆς πείνης, ποὺ ἤρχοντο εἰς τὴν Μονὴν κατὰ ἑκατον-
τάδας πεινῶντες, ὁ μακάριος Χαρίτων ἔτρωγε πολὺ ὀλίγον· ἐπαιρνε τὸν
ἄρτον, τὸν τυρόν καὶ προσφάγιον εἰς τὸ κελλίον του καὶ ἐπήγαιναν οἱ
πτωχοὶ καὶ τοὺς τὰ προσέφερεν.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ο ΣΟΒΑΡΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΜΙΑΣ ΑΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΕΝΟΣ ΙΕΡΑΡΧΟΥ Η ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

Μία ευκαιρία που πρέπει να αξιοποιηθῇ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως καὶ Κο-
νίτσης κρούει τὸν κώδωνα ἐνὸς σοβαροῦ κινδύνου. Ὑψώνει τὴν
φωνήν του εἰς μίαν βαρεῖαν διαμαρτυρίαν καὶ κάμει θερμοτάτη
ἀλλὰ καὶ ἐπιτακτικὴ ἐκκλησίη πρὸς τοὺς ἀρμοδίους. Καὶ εἶναι
ἡ φωνή του ἐπίκλησίς του πρὸς ἓνα πανελλήνιο συναγερμό. Τί
συμβαίνει λοιπόν; Ποῖον τὸ κίνητρον τῆς τόσης σπαρακτικῆς
ἀναταραχῆς τοῦ ἱεράρχου τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐπαρχίας τῆς Ἡ-
πείρου; Ὁλόκληρος ἡ ἀκριτικὴ περιοχὴ, τὴν ὁποίαν ποιμαίνει
διατρέχει τὸν κίνδυνον τῆς καταστροφῆς ἀπὸ μίαν μόλυνσιν ποὺ
εἶναι φοβερώτερη ἀπὸ κάθε ἄλλου εἶδους μόλυνσι. Κινδυνεύει
νὰ μολυνθῇ καὶ νὰ νεκρωθῇ ἀνεπανόρθωτα ἴσως ἡ ψυχὴ μιᾶς
νεολαίας γαλουχημένης μὲ τίς ὠραιότερες ἐλληνικὰς παραδόσεις.
Δεκαπέντε χωριὰ τῆς ἀκριτικῆς περιφερείας Δρυϊνουπόλεως
Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης ἔχουν μολυνθῇ ἀπὸ ψυχικὸ μῖασμα

ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις του. Τὸ θεμέλιον, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ὅστις
θέλει δύναται νὰ οἰκοδομήσῃ τὸν τῆς ψυχῆς οἶκόν του. Μὲ ὅλας
τὰς ἀρετάς, καθὼς λέγει ὁ Πρωτοκορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων
Πέτρος: «Ἐπιχορηγήσατε ἀγαπητοί μου ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν
ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνῶσει τὴν ἐγκράτειαν,
ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν,
ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.
Ὡσαύτως καὶ ὁ Θεοφόρος Μάξιμος ὁ ὁμολογητὴς λέγει: «Ὁ πι-
στεύων φοβεῖται, ὁ δὲ φοβούμενος ταπεινοῦται, ὁ ταπεινούμενος
πραΐνεται, ὁ δὲ πραῖς τηρεῖ τὰς ἐντολάς, ὁ δὲ τηρῶν τὰς ἐντολάς
καθαίρεται, ὁ δὲ καθαρθεὶς ἐλλάμπεται, ὁ δὲ ἐλλαμπθεὶς ἀξιοῦται
συγκοιτασθῆναι τῷ νυμφίῳ Χριστῷ». Διὰ τῆς πίστεως οἱ Ἅγ.
Πάντες κατάρθρωσαν τὰς ἀρετάς. Διὰ τῆς πίστεως ἐτέλεσαν
τὰ ἔνδοξα θαυμάσια καὶ τερατουργήματα. Διὰ τῆς πίστεως ἐδο-
ξάσθησαν, δοξάζονται καὶ θὰ δοξάζωνται αἰωνίως ἐπὶ τῆς γῆς
καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Ἄρχιμ. ΦΙΛΟΘΕΟΣ ΖΕΡΒΑΚΟΣ
Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς
«Ζωοδόχου Πηγῆς» Λογγοβάρδας

πού μετέφεραν εἰς αὐτὰ οἱ ἐπαναπατρισθέντες εἰς τὴν γεννέτειρά τους ἀπὸ τῆς χώρης τοῦ παραπετάσματος. Τὰ χωριά τοὺς ἐπρόσμεναν μὲ ἀνοιχτὴ ἀγκαλιὰ καὶ ἡ στοργὴ ὅλων ἦταν συγκεντρωμένη γιὰ τὰ παιδιὰ τοὺς τὰ ἐκπατρισμένα, πού πολλὰ ἀπ' αὐτὰ δὲν ἐγνώρισαν καὶ τὴν ἑλληνικὴν τοὺς πατρίδα, τὸ ἡπειρωτικὸν τοὺς χωριό. Θύματα τοῦ ἀγρίου συμμοριτοπολέμου ἀρπάχτηκαν βρέφη τὰ περισσότερα ἀπὸ τοὺς κόλπους τῆς μητέρας τοὺς καὶ μετεφέρθησαν στὶς χώρες τοῦ παραπετάσματος, γιὰ νὰ μὴ αἰσθανθοῦν τὸν ἐθνικὸ ἑλληνικὸ παλμό καὶ νὰ μὴ μορφωθοῦν ὑπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα τὴν ἑλληνικὴν. Ὅγδόντα τέσσερα ἀγόρια καὶ κορίτσια, τὰ μεγαλειότερα ἀπὸ τὸ χωριὸ Λυκορράχη, ἡλικίας δεκαεννέα χρονῶν, πού γύρισαν ἀπὸ τῆς Ρωσίας καὶ ἓνα ἀπὸ τὰ μικρότερα μόλις δεκατριῶν χρονῶν ἀπὸ τὸ χωριὸ Πυρσογιάννη, πού γεννήθηκε στὴν Πολωνίαν. Ὁ ἱεράρχης τῆς ἀκριτικῆς αὐτῆς περιοχῆς πού ἐπισκέφθηκε ἓνα πρὸς ἓνα τὰ χωριά ἀντελήφθη, μὲ φρίκη ἀλλὰ καὶ μὲ σπαραγμὸ ψυχῆς, τὴν ἀξιοθρήνητην κατάστασιν πού ἐδημιουργήθη. Ἑλλειψις παντὸς ἰδανικοῦ καὶ ιδεώδους στὴ σκέψιν καὶ τῇ ζωῇ τῆς νεολαίας αὐτῆς πού ἀνετράφη στὶς διάφορες χώρες τοῦ παραπετάσματος καὶ ἐπῆρε στὰ ἐκεῖ σχολεῖα τὸ βάπτισμα τῶν κομμουνιστικῶν θεωριῶν. Ἀγνὴ ἡ ἑλληνικὴ νεολαία, πού δὲν ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὰς ἐστίας καὶ τοὺς ἑλληνοχριστιανικοὺς τῆς βαμνούς, ἀπειλεῖται τώρα νὰ καταστραφῇ ἀπὸ τὸ κομμουνιστικὸν μόλυσμα. Ἡδὴ σείεται φοβερὰ τὸ βάθρο τοῦ πολιτισμοῦ καὶ πάσης ἡθικῆς καὶ πνευματικῆς προόδου. Ἡ μόλυνσις τῶν χωρίων αὐτῶν καὶ ἡ μετάδοσις τῶν νοσηρῶν ιδεῶν καὶ ἀντιλήψεων ἀπὸ μέρους τῶν ἐπαναπατρισθέντων καὶ εἰς τὰς λοιποὺς ὁμοχωρίους τοὺς καὶ ἰδιαιτέρως στὶς συνομιλίας τῶν μὲ τοὺς εὐρισκομένους στὰ χωριά τοὺς λόγῳ τῶν σχολικῶν διακοπῶν, ἀποτελοῦν τὸν κίνδυνον μιᾶς μελλοντικῆς δλοκληρωτικῆς καταστροφῆς. Εἶναι ἀπερίγραπτοι αἱ ὕβρεις τῶν νέων αὐτῶν ἐπαναπατρισμένων ἐναντίων αὐτῶν τῶν γεννητόρων των. Μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς, καθὼς ἀναφέρει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης, μέμφονται καὶ ἐλέγχουν πικρῶς, χωρὶς ἔχνος συστολῆς, τοὺς γονεῖς των πού ἐνήργησαν νὰ ξαναγυρίσουν στὶς ἐστίες τοὺς. Νοσταλγοῦντες οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς τὸν ἀπολαυστικὸν καὶ ἔκλυτον βίον ποῦ διῆγον στὶς χώρες τοῦ παραπετάσματος καὶ συγκρίνοντας αὐτὰ μὲ τὴν εἰρηγικὸν καὶ ἥσυχον οἰκογενειακὸν ἀλλὰ καὶ τραχὺν καὶ φτωχικὸν βίον τῶν χωρικῶν, ἐκθειάζουν τῆς χώρες τοῦ παραπετάσματος καὶ ἐξωθοῦν χλευαστικῶς τοὺς ἀκροατάς των, λέγοντας ὅτι ἡ πραγματικὴ ζωὴ καὶ ἡ εὐτυχία εὐρίσκεται μόνον στὸ παραπέτασμα.

*

Ὑστερα ἀπὸ τὴν πρόχειρην καὶ σύντομην ἀναμφιβόλως ἐξιτόρησιν τῶν ὅσων συμβαίνουν στὴν ἀκριτικὴ αὐτὴ περιοχὴ τῆς

Ἡ πείρου ἀντιλαμβάνεται κανεὶς πόσον δικαία εἶναι ἡ ἐξέγερσις καὶ ἡ φωνὴ τῆς διαμαρτυρίας τοῦ ἱεράρχου τῆς ἐπαρχίας Δρυϊνουπόλεως καὶ Κονίτσης. Καὶ ἀξίζει νὰ τονισθῇ, πὼς ὅ,τι παραλείπουν νὰ πράξουν αἱ πολιτικαὶ ἀρχαὶ σπεύδει νὰ τὴν κάμῃ ὁ θρησκευτικὸς ἀρχηγός. Ἡ Ἐκκλησία ὑψώνει καὶ πάλιν τὸ ἀνάστημά της καὶ γίνεται ἡ πρωτοπόρος μιᾶς σταυροφορίας διὰ τὴν διάσωση τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ πνεύματος ἀπὸ τὸ μόλυσμα τῶν ἀθεϊστικῶν θεωριῶν. Οἱ ἐφημέριοι τῶν ἀκριτικῶν χωρίων τῶν ἀπειλουμένων ἀπὸ τὸ κομμουνιστικὸν μίasma εὐρίσκονται στὸ πλευρὸ τοῦ ἱεράρχου των. Καὶ ἰδοὺ, ὅτι καὶ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν πραγμάτων, ὅτι ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου εἰς τὰς ἀκριτικὰς περιοχὰς ἂν δὲν εἶναι ἀπολύτως μορφωτικὴ ἀνάμεσα σὲ πληθυσμοὺς ποὺ καλλιιεργοῦν τὴ γῆ καὶ ζοῦν ἀπὸ τὴν σκληρὴ τους ἐργασία, εἶναι ὅμως ἀπολύτως χριστιανικὴ καὶ ἐθνικὴ. Οἱ ἐφημέριοι τῶν δεκαπέντε αὐτῶν ἀπειλουμένων ἡπειρωτικῶν χωρίων ἔχουν κινηθῇ μὲ αὐθόρμητη τὴν συνείδησιν τῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ ρόλου των, ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ ἀφυπνίσουν ἀπὸ τὸ λήθαργο τοῦ κομμουνισμοῦ τὰ παραστρατημένα ψυχικῶς παιδιὰ αὐτὰ ποὺ ξαναγύρισαν στὴν πατρίδα τῶν γονέων των, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ προφυλάξουν καὶ διασώσουν τοὺς ψυχικῶς ὑγιεῖς χριστιανοὺς τῶν χωρίων των πάσης ἡλικίας ἀπὸ τὴν ὀλέθρια ἀθεϊστικὴ καὶ ἀντιχριστιανικὴ μόλυνσιν. Ἀσχέτως ἂν εἰς τὴν ἐπίκλησιν τοῦ μητροπολίτου Χριστοφόρου θὰ κινηθῇ καὶ ἐνδιαφερθῇ τὸ κράτος. Ἀπομένει ὅμως πάντοτε ὡς πρωταρχικὴ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀγάπη καὶ στοργή. Αὕτῃ θὰ πρέπει νὰ φέρῃ εἰς τὸν εὐθὺ δρόμο τοὺς παρεκτραπέντας, ἐφ' ὅσον μάλιστα οἱ ἴδιοι οὐσιαστικῶς εἰς οὐδὲν ἔπταισαν. Οἱ ἐφημέριοι καὶ οἱ διδάσκαλοι θὰ δυνηθοῦν κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ ἐκλεκτοῦ ἀρχηγοῦ καὶ ποιμενάρχου τῆς ἀκριτικῆς αὐτῆς περιοχῆς νὰ ἀποτοξινώσουν ἀπὸ τοῦ φεβροῦ μιάσματος τοὺς κάτω τῶν δεκαπέντε ἐτῶν ἡλικίας, λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψιν ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῶν ἡλικιῶν αὐτῶν ἔχουν γεννηθῇ καὶ γαλουχηθῇ μὲ τὰ ἐρυθρὰ ἰδεώδη καὶ ἀγνοοῦν τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων των. Οἱ ἐφημέριοι αὐτοὶ πρέπει συνεπῶς νὰ τύχουν κάθε προσοχῆς καὶ ἐνδιαφέροντος. Ὅχι διὰ τὴν προκειμένην σοβαρωτάτην περίπτωσιν καὶ μόνον ἀλλὰ καὶ γενικώτερα. Εἶναι οἱ στυλοβάται τῶν ἑλληνικῶν ψυχῶν εἰς τὰ ἀκραῖα χωριὰ τὰ ἐκτεθειμένα σὲ κινδύνους ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν παρεκκλίσεων. Ἡ σημερινὴ στάσις των εἰς τὴν ἀκριτικὴν περιοχὴν Δρυϊνουπόλεως καὶ Κονίτσης μαρτυρεῖ μίαν κατανόησιν ποὺ τὴν ἀγκαλιάζει, τὴν ἐνισχύει καὶ τὴν διαιώνίζει τὸ τίμιον καὶ ἑλληνικὸν ράσο, ὡς σύμβολον τῆς πίστεως πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα.

ΠΝΕΥΜΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

Ἡ γνώση μας εἶναι δυὸ λογιῶν, ὅπως λέει κάπου ὁ Ἰσαάκ ὁ Σύρος. «Εἶναι ἡ γνώση ποὺ ὑπάρχει πρὶν ἀπὸ τὴν πίστη· κ' ἐκείνη ποὺ γεννιέται ἀπὸ τὴν πίστη».

Ἡ πρώτη εἶναι ἡ κοσμικὴ καὶ ἡ φυσικὴ γνώση· ποὺ μ' αὐτὴ μποροῦμε νὰ ξεχωρίζουμε τὸ καλὸ ἀπὸ τὸ κακὸ καὶ νὰ βρῖσκουμε τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ.

Κι' ὅσοι ἄνθρωποι δὲν τὴν ἔχουν τὴ γνώση αὐτὴ καὶ δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ τὰ κάνουν αὐτά, δὲν στέκονται καλὰ στὴ λογικὴ τους φύση. Κι' ὅπως χαρακτηριστικὰ λέει ὁ Προφῆτης, ἐξομοιώνονται «κτῆνες τοῖς ἀνοήτοις».

*

Ἡ δευτέρη γνώση εἶναι ἡ πνευματικὴ. Αὐτὴ τὴν γεννᾷ ἡ πίστη· καὶ δίνεται σὰν ἀκριβὸ χάρισμα στοὺς ἐκλεκτοὺς ποὺ πορεύονται τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ αὐτοὶ ποὺ ἀκολουθοῦνε τὸ δρόμο τοῦ κακοῦ καὶ στὴ θέση τοῦ θείου θελήματος βάζουν ἐγωϊστικά τις δικές τους ἐπιθυμίες, ἀντὶ νὰ γίνωνται, ὅπως τὸ νομίζουν, αὐτεξούσιοι κι' ἀνεξάρτητοι καὶ ὅμοιοι μὲ τὸ Θεό, ὅπως τοὺς σφυρίζει ὁ Διάβολος στ' αὐτί, γίνονται δοῦλοι τῶν ἐνστίκτων τους καὶ τῆς κατώτερης φύσης τους. Καὶ ἡ ἐλευθερία τους χάνεται ὀριστικά, γιατί γίνονται σκλάβοι τῆς φυσικῆς ἀναγκαιότητος.

*

Ἀντίθετα, ἡ πίστη ξυπνᾷ τὸ φόβο τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ ὁδηγεῖ στὴ πνευματικὴν αἴσθηση, ποὺ εἶναι χίλιες φορές ἀσφαλέστερη ἀπὸ τὴν φυσικὴ. Κ' ἔτσι ὁ νοῦς μπορεῖ νὰ ὑψώνεται πέραν ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια, στὴ θεωρία τῶν κρυφῶν καὶ τῶν ἀοράτων· καὶ ἀποκτᾷ τὴ γνώση τὴν πνευματικὴ, ποὺ εἶναι ἓνας Ὡκεανὸς ποὺ φλέγεται· κ' ἓνας δημιουργικὸς δυναμισμὸς μέσα στὴν Ἐλευθερία. Μὲ τὴν πνευματικὴ δὲ αὐτὴ γνώση τὸ πνεῦμα κατανικᾷ τὸ βάρος καὶ τὴν ἀδράνεια τοῦ ὕλικου κόσμου, καὶ ἡ αἰωνιότητα εἰσδύει μέσα στὸ χρόνο.

Γι' αὐτὸ ἡ ζωὴ μας αὐτὴ δὲν ἔμπορεῖ νὰ λογιασθῇ ἀλλοιωτικά καὶ σὰν τίποτε ἄλλο, παρὰ σὰν μία ἀσταμάτητη πνευματικὴ πορεία. Στατικὴ δὲν ἔμπορεῖ νᾶναι ποτέ της μιὰ ἀληθινὴ ζωὴ. Οὔτε καὶ νᾶχη σκοπὸ της καὶ στόχο της τὴν ἀπόλαυση.

*

Τὸ σταμάτημα τῆς πορείας αὐτῆς εἶναι νέκρωση κάθε δυναμισμού· ἀπόδειξη κυριαρχίας τῶν κατωτέρων στοιχείων τῆς ὑπαρ-

ξής μας· πνευματική ἀπονάρκωση· καὶ παγερὴ καὶ ἀποσυνθετική πνοὴ θανάτου.

Κέντρον τοῦ βάρους τῆς ζωῆς μας δὲν εἶναι ὁ κόσμος μας αὐτός. Ἀλλὰ τὸ ἄπειρο βάθος τῶν οὐρανίων ἀβύσσων, ποὺ αἰώνιος εἶναι ὁ κυριατισμός τους καὶ μέσα τους παράγεται πάντα μία δημιουργία, ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν ἐλευθερία. Κι' ὅ,τι βλέπομε νὰ γίνεται ἐδῶ στὸν κόσμο μας αὐτό, δὲν εἶναι παρὰ μιὰ προβολὴ μονάχα κ' ἓνα ἀντιλάμπισμα τοῦ αἰωνίου αὐτοῦ δημιουργικοῦ παλμοῦ.

*

Κι' ἀλλοίμονο ὅσῃν ψυχὴ καὶ στὸν ἄνθρωπο, ποὺ δὲν ξυπνᾷ ἐντὸς τοῦ ἡ θεῖα αὐτῇ πραγματικότητά. Ἀλλοίμονο καὶ τρισαλλοίμονο σ' ὅσους πιστεύουν, πῶς ἡ ζωὴ εἶναι χωρὶς κανένα νόημα· καὶ μία ἀπλὴ καὶ χωρὶς καμμιά ἀπολύτως ἀξία κατανομή τῶν ὕλικῶν στοιχείων τοῦ κόσμου.

Ὁχι ! Χίλιες φορὲς ὄχι ! Ἡ ζωὴ εἶναι κίνηση ἀδιάκοπη πρὸς τὸ βάθος. Εἶναι ἀναζήτησις τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὑπάρχει μέσα της νόημα βαθὺ καὶ δημιουργικόν, ποὺ τὴν προοδευτικὴν κίνησιν καθορίζει, τὴν φωτίζει καὶ τὴν κατευθύνει ὁ Λόγος... «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος... Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν. Καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων...». Γι' αὐτὸ καὶ κλείνει μέσα της ἅπειρες δυνατότητες, ποὺμποροῦν νὰ ἐκδηλωθοῦν — κάθε στιγμή — στὸν κόσμο μας αὐτὸ καὶ νὰ πραγματοποιηθοῦν στὴν ἱστορικὴ ζωὴ.

*

Κάθε προσπάθεια λοιπὸν ποὺ ἀποβλέπει στὸ νὰ καλυτερέψῃ τὴν ζωὴ, καὶ νὰ τὴν κάνῃ εὐγενικώτερη καὶ ὁμορφώτερη καὶ πνευματικώτερη, εἶναι φανέρωμα καὶ παρουσία τοῦ Λόγου. Καὶ εἶναι ἀκόμη βῆμα καὶ πορεία πρὸς τὸν ἀνώτατο καὶ ὑπέρτατο σκοπὸ τῆς ζωῆς, τῇ Βασιλείᾳ δηλαδὴ τοῦ Θεοῦ, ποὺ μόνον ὅταν πορευώμαστε καὶ κινούμαστε πρὸς αὐτὴν, τότε καὶ μόνο ζοῦμε ἀληθινὰ τὴν ζωὴ μας. Καὶ ἡ Ποίηση, ἡ Μουσικὴ, ἡ Ζωγραφικὴ, ἡ Ἀρχιτεκτονικὴ καὶ κάθε ἄλλη Τέχνη, εἶναι ἐκδήλωσις πνευματικοῦ δυναμισμοῦ, ποὺ ὅπως λέει ὁ Γκαϊτε «μᾶς ἐγγυᾶται μιὰν αἰωνίαν ὑπόστασιν». Εἶναι ἡ ἄνθησις τῆς ὕλης. Καὶ εἶναι τὰ ὅλα φτερά τῆς ψυχῆς, ποὺ μ' αὐτὰ λάμπει καὶ μ' αὐτὰ ἀγωνίζεται νὰ προσπελάσῃ στὸν ἀειδίνητο ἢ φλεγόμενο ποταμὸ τοῦ Πνεύματος καὶ πρὸς τὴν ἀνείκαστη τελειότητα τοῦ ἀπειροδύναμου Θεοῦ.

Ἡ Τέχνη εἶναι ἓνα θαῦμα, ὅπως ἐκεῖνο τοῦ τυφλοῦ τοῦ Εὐαγγελίου, ποῦ τὸν ἐγιάτρεψεν ὁ Χριστός, ἀλείφοντας τὰ μάτια του μὲ πηλὸ τῆς γῆς. Θαῦμα ὅμως, ποῦ προϋποθέτει τὴν Πίστη καὶ μιὰ συνείδηση φωτεινὴ καὶ δυνατὴ, ποῦ ἀποσπᾶται ἀποφασιστικὰ ἀπὸ τὸ φυσικὸν κόσμον καὶ βυθίζεται στὴν ἀτμόσφαιρα ποῦ ἀνασαίνουν τὰ λειτουργικὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ μονάχα ἡ πίστις σώζει· καὶ χωρὶς αὐτὴ δὲν ἀνοίγουνε τὰ πνευματικὰ μάτια· παρὰ σαλεύει ὁ ἄνθρωπος θεότυφος μέσα στὸν κόσμον, γεμάτος ἀπόγνωσις καὶ ὀδύνη κάτω ἀπὸ τὸ βούνευρο τοῦ Σατανᾶ.

*

Στὴν τρομερὴ μας ἀπομόνωσιν ἐπάνω στὴ σφαῖρα μας αὐτῇ, ποῦ τρέχει ἱλιγγιωδῶς καὶ σὰν τρελλὴ μέσα στὸ ἄπειρο διάστημα, καὶ στὴν ἀβυθομέτρητη νύκτα ποῦ μᾶς κυκλώνει, ἡ Τέχνη εἶναι ἓνα γλυκύτατο φῶς, ποῦ φθάνει ἕως ἐμᾶς ἀπὸ σφαῖρες ἄλλες καὶ μᾶς ἀποκαλύπτει ἓνα κόσμον ἄγνωστο πνευματικόν, ὅπου ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐλευθερία, καταλαμπόμενες ἀπὸ τὴ θεία Χάρη, νικοῦν τὴ σκληρὴν μας μοῖρα καὶ κάνουν νὰ φωσφορίζῃ ὁ κλειστός καὶ στεγανὸς αὐτὸς κόσμος μας.

Εἶναι ὁ «ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας», ποῦ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς ἐγέμισε «τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι» οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου, «καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις».

Εἶναι ἡ «θεία ἔλλαμψη» τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ ἄκτιστο καὶ ἐνυπόστατο φῶς τῆς θείας δόξας καὶ τῆς θείας οὐσίας, ποῦ δωροφοροῦνται μ' αὐτὸ οἱ ἄξιοι καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ καὶ πραγματοποιεῖται ἔτσι ἡ μυστικὴ τους ἔνωσις μὲ τὸν αἰῶδιο Θεόν.

Κ' ἔτσι, τὸ Πνεῦμα δὲν ἀπομένει μόνον ὑπερκόσμιο. Οὔτε καὶ ὑπόστασις μόνον ἔξω ἀπὸ τὴ ζωὴ μας καὶ ἀπὸ τὴν κατανόησίν μας. Ἀλλὰ γίνεται ἐνοικο τῆς Γῆς μας αὐτῆς. Καὶ ἡ μουσικὴ ψυχὴ τοῦ κόσμου. Καὶ τὸ «ἀλλόμενον ὕδωρ» ποῦ σβύνει τὴ δίψα μας γιὰ μιὰ νέαν καὶ γιὰ μιὰν ἀνώτερη ζωὴ...

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

«Τὰς οὐρανίους διαβάς πόδας ἐν πνεύματι, ὡς μαθητὴς τοῦ ὑπὲρ τρεῖς οὐρανούς φθάσαντος, Ἀποστόλου Διονύσιου τῶν ἁρετῶν, ἐπλουτίσθης πᾶσαν γνῶσιν καὶ κατηύγασας, τοὺς ἐν σκότει τῆς ἀγνοίας ἐγκαθεύδοντας· διὸ κράζομεν· Χαίροις Πάτερ Παγκόσμιε» (Κοντάκιον τῆς εορτῆς τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου).

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ
ΕΙΣ ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Κυριακή 19 Ὀκτωβρίου (Γ' Λουκά)

(Λουκ. ζ' 11 - 16)

«Καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖς» (Στιχ. 13)
[Καὶ τῆς εἶπε· μὴ κλαῖς].

Ἡ Ναὶν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅπου ὁ Κύριος ἐτέλεσε τὸ μεγάλο θαῦμα, γιὰ τὸ ὁποῖο μιᾶς τῇ σημερινῇ Εὐαγγέλιον, ἦταν μιὰ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, κτισμένη στὴν ποδιά κάποιου λόφου, ποὺ λεγόταν μικρὸ Ἑρμών. Σ' αὐτῇ, λοιπόν, τὴν κωμόπολιν πῆγαινε μιὰ μέρα ὁ Χριστός, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς μαθητάς του καὶ ἄρκετὸ ὄχλον, ὅταν ἀντίκρουσε νὰ βγαίνει ἓνα νεκρικὸ ξόδι.

Πῆγαιναν νὰ θάψουν τὸ μονάκριβο παιδὶ μιᾶς χήρας γυναίκας.

Ἄλλος ἓνας κάτοικος ἐκείνης τῆς μικρῆς πόλεως, καὶ μάλιστα νέος, σὰν πρόωρα θερισμένο τρυφερὸ στάχυ, παρατοῦσε τὰ σπίτια, τοὺς δρόμους, τὰ τείχη τῆς καὶ πῆγαινε νὰ ἐγκατασταθῇ ἀνάμεσα στοὺς προγόνους του, στὸ κοιμητήρι, ποὺ βρισκόταν κοντὰ στὴν Ναὶν. Τίποτα τὸ πιδ φυσικὸ ἀλλὰ καὶ τὸ πιδ ὁδυνερὸ ἀπὸ ἓνα τέτοιο θέαμα. Κάθε πόλις δὲν εἶναι στὴν πραγματικότητα παρὰ μιὰ πρόχειρη κατασκήνωσις τῶν κατοίκων τῆς μπροστὰ στὸ νεκροταφεῖο τῆς. Μονάχα αὐτὸ εἶναι τόπος μονίμου διαμονῆς.

Ὁ Ἰησοῦς εἶχε ἔλθει στὸν κόσμον γιὰ νὰ νικήσῃ τὸν θάνατον. Καὶ σ' ἐκείνη τὴν περίστασιν θεώρησε πῶς τοῦ δόθηκε μιὰ καλὴ εὐκαιρία γιὰ νὰ δείξῃ τὴ δύναμίν του καὶ προοιμιάσῃ τὴ νίκη του. Εὐκαιρία καλὴ γιὰ δυὸ λόγους. Ὁ νεκρός, ποὺ συνάντησε, δὲν ἦταν παρὰ ἓνα ἄγουρο παιδί, ποὺ ὁ θάνατος τὸ εἶχε ἀρπάξει πρὶν καλὰ - καλὰ προφθάσῃ νὰ χαρῇ τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου. Πάντα, ὁ θάνατος μιᾶς νέας ὑπάρξεως εἶναι κάτι ποὺ σφίγγει πολὺ τὴν καρδιά, γιατί ὁ χωρισμὸς εἶναι πικρότερος γιὰ ὅσους μένουν.

Ὁ δεῦτερος λόγος ἦταν ἡ μητέρα ἐκείνη, ποὺ χωρὶς ἄνδρα,

χωρίς άλλο στήριγμα στὸ σπίτι της, χωρίς ἄλλη παρηγοριά, ἀνῆκε στὴν πιὸ ἀξιολύπητη χορεία μητέρων, σ' ἐκείνη ποὺ ὁ θάνατος παίρνει ἓνα μονάκριβο παιδί, ὀρφανὸ ἀπὸ πατέρα.

Γι' αὐτὸ κι' ὁ εὐαγγελιστὴς ἀναφέρει ρητὰ : «Καὶ σὰν τὴν εἶδε ὁ Κύριος, τὴ σπλαχνίσθηκε καὶ τῆς εἶπε· μὴ κλαῖς».

Προσέξτε, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸ νόημα αὐτῆς τῆς Κυριακῆς προσταγῆς. Ὁ Χριστὸς δὲν εἶπε στὴ μητέρα ἐκείνη νὰ πάψῃ τὰ δάκρυά της, ἐπεὶδὴ τάχα δὲν θάπρεπε νὰ κλαίῃ κανεὶς, ὅταν ξεπροβοδίζῃ γιὰ τὸν ἄλλο κόσμον κάποιον ἀγαπημένο του πλάσμα. Ὁ ἴδιος δάκρυσε ὅταν βρέθηκε μπροστὰ στὸ μνημεῖο, ὅπου κειτόταν ὁ φίλος του Λάζαρος, καθὼς ἀναφέρει τὸ κατὰ Ἰωάννην ἄγιο Εὐαγγέλιο.

Ἡ θρησκεία μας δὲν ἀπαγορεύει τὰ δάκρυα καὶ τὸ κλάμμα, μπροστὰ στοὺς κοιμηθέντας. Ὅπως, ὅταν κάποιον ἀγαπημένο μας πρόσωπο φεύγῃ γιὰ μακρινὸ ταξίδι καὶ δὲν ξέρουμε ἂν θὰ συναντηθοῦμε μαζί του γρήγορα ἢ ἀργά, εἶνε τότε φυσικὴ καὶ δικαιολογημένη ἡ λύπη γιὰ ἓνα τέτοιο χωρισμό, ἔτσι καὶ στὸν θάνατο. Χωρισμὸς πρόσκαιρος, ἀλλὰ φοβερὸς εἶναι κι' αὐτός. Ἐμεῖς οἱ Χριστιανοὶ πιστεύουμε πὼς θὰ ξανασυναντηθοῦμε ὅλοι ἐκεῖ ψηλά. Δὲν εἴμαστε σὰν τοὺς ἄλλους, ποὺ δὲν ἔχουν ἐλπίδα. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σημαίνει, ὅτι ὁ χωρισμὸς δὲν εἶναι χωρισμός, ἔστω καὶ προσωρινός. Εἶναι, λοιπόν, φυσικὸ νὰ ρέῃ τὸ δάκρυ καὶ νὰ σφίγγεται ἡ καρδιά του χριστιανοῦ στὸν θάνατο. Μὲ τὴ διαφορὰ, ὅμως, ὅτι τὸ κλάμμα του δὲν εἶναι κοπετὸς ἀπογνώσεως, ἄμετρος θρῆνος, ὅπως συνβαίνει γιὰ ὅποιον δὲν πιστεύει στὴ μέλλουσα ζωή.

Ἄν, λοιπόν, δὲν ἐπακολουθοῦσε τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ νεανίσκου καὶ τῆς ἀποδόσεώς του στὴ μητέρα του, ὁ Χριστὸς δὲν θὰ τῆς ἀπηύθυνε καθόλου ἐκείνη τὴν ἀπαγόρευσι, ἐκεῖνο τὸ «μὴ κλαῖς». Θὰ τὴν ἔφηνε νὰ κλάψῃ καὶ κανεὶς μάλιστα ὅσο Αὐτὸς δὲν θὰ εἶχε τόση κατανόησι σ' ἐκεῖνο τὸ κλάμμα.

Ὁ Ἰησοῦς τῆς εἶπε νὰ πάψῃ νὰ κλαίῃ, ἀπλούστατα γιὰτὶ ὕστερα ἀπὸ λίγο δὲν θὰ ὑπῆρχε κανεὶς λόγος νὰ κλαίῃ, γιὰτὶ τὸν πόνο της θὰ τὸν ἄλλαζε ἡ θαυματουργὸς καὶ παντοδύναμη ἀγάπη

του σὲ χαρὰ μεγάλη, γιατί τὸ παιδί της, θὰ τὸ σήκωνε ζωντανὸ ἀπὸ τὸ νεκρικὸ κλινάρι καὶ θὰ τὸ γύριζε στὴν ἀγκαλιά της.

Καὶ πραγματικά, ὅπως διηγεῖται ὁ ἱερὸς Λουκάς, μετὰ ἀπὸ ἐκείνη τὴν προσταγή, ὁ Κύριος πλησίασε, ἤγγιξε τὸ νεκρικὸ κλινάρι καὶ καθὼς αὐτοὶ ποὺ τὸ ὑποβάσταζαν στάθηκαν, εἶπε στὸν νεκρό :

— Παλληκαράκι, σοῦ λέγω νὰ σηκωθῇς !

Καὶ τὸ πεθαμένο παιδόπουλο ἀνακάθισε τότε κι' ἤρχισε νὰ μιᾷ. Κι' ὁ Χριστὸς τὸ ἔδωσε στὴ μητέρα του.

Τὸ ἔδωσε στὴ μητέρα του. Τί βαθὺ νόημα, τί γλυκειὰ καὶ συγκλονιστικὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια, ποὺ κρύβει μέσα της αὐτὴ ἡ φράσις, ἀδελφοί μου ! « Καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ ».

Ἄπ' ὅλα τὰ ἀγαθὰ ποὺ παρέχει ὁ χορηγὸς παντὸς ἀγαθοῦ στὸν ἄνθρωπο, τίποτε ἴσως δὲν εἶναι πιὸ πολὺτιμο, πιὸ ἀγαπητὸ ἀπὸ τὸ παιδί ποὺ ἀποχτοῦν οἱ γονεῖς. Ὁ Θεὸς τὸ δίνει. Ἄλλὰ ὄχι γιὰ μιὰ φορά, ὅταν γεννιέται νήπιο στὸν κόσμο. Κι' ἄλλες φορὲς ἀκόμα οἱ γονεῖς πρέπει νὰ παραλάβουν τὸ παιδί τους ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Κυρίου. Ὅταν ἀρρωστήσῃ καὶ γλυτώσῃ, ὁ Κύριος τοὺς τὸ ξαναδίνει. Ὅταν ἀναγεννηθῇ ἀπὸ τὴν κολυμπήθρα προωρισμένο γιὰ τὴν ἀθανασία, ὁ Θεὸς τοὺς τὸ ξαναδίνει. Ὅταν μορφωθῇ ψυχικὰ καὶ γίνῃ καλὸς χριστιανός, ὁ Θεὸς τοὺς τὸ ξαναδίνει. Κι' ὅταν τὸ συναντήσουν στὸν παράδεισο, ἔχοντας πάει ἐκεῖ πρὶν ἢ μετὰ ἀπ' αὐτό, πάλι ὁ Κύριος τοὺς τὸ ξαναδίνει. Ὑπάρχει, τέλος, καὶ μία περίπτωσις ξαναδοσίματος, ποὺ μοιάζει πολὺ μὲ αὐτό, ποὺ ἀναφέρεται στὸ σημερινὸ εὐαγγελικὸ περιστατικόν. Ὅταν ἓνα παιδί πάρῃ τὸν δρόμο τῆς ἀμαρτίας, ποὺ ὁδηγεῖ στὸν αἰώνιο θάνατο, καὶ μετανοήσῃ γιατί οἱ γονεῖς του ἔκλαψαν καὶ προσευχήθηκαν πολὺ βλέποντας τὸ κατάντημά του αὐτό, τότε ὁ Κύριος μὲ τὴ χάρι του τοὺς τὸ ξαναδίνει. Καὶ εἶναι αὐτὴ ἡ παράδοσις τὸ μεγαλύτερο δῶρο γιὰ γονεῖς πιστοῦς.

Κυριακή 26 Ὀκτωβρίου (ΣΤ' Λουκά)

(Λουκ. η' 26 - 39)

« Ἐδεδεσμεῖτο ἀλύσει, .. καὶ διαρρήσσω τὸν δεσμὸν
ἡλαυνέτο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους ». (Στίχ. 29)

[Τὸν ἔδεναν μὲ ἀλυσίδες, .. καὶ σπάζοντας τὰ δεσμά
σπρωχνόταν ἀπὸ τὸν δαίμονα στὶς ἐρήμους].

Ὁ δαιμονιζόμενος, ποὺ ὁ Κύριος ἀπελευθέρωσε στὴ χώρα τῶν Γαδαρηνῶν, εἶναι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἓνα σύμβολο, ποὺ πρέπε νὰ ἐλύσῃ τὴν προσοχή μας πολὺ. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅπως διηγεῖται ἡ εὐαγγελικὴ περικοπὴ, ποὺ ἀκούσαμε, εἶχε κυριευθῇ ἀπὸ πολλὰ δαιμόνια — ὁλόκληρη λεγεῶνα — ποὺ πολὺ τὸν βασάνιζαν καὶ τὸν εἶχαν φέρει σὲ δεινὸ κατάντημα. Ὁ ἱερός Λουκᾶς διηγεῖται σήμερα, περιγράφοντας τὴν κατάστασι αὐτοῦ τοῦ δαιμονιζομένου, ὅτι οἱ δικοὶ του τὸν ἔδεναν μὲ ἀλυσίδες καὶ τοῦ περνοῦσαν στὰ πόδια σιδερένιους δαχτυλίους, γιὰ νὰ τὸν ἀκίνητοῦν καὶ νὰ τὸν φυλάνῃ ἔτσι ἀκίνδυνο γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους. Ἀλλὰ ἐκεῖνος — ἡ μᾶλλον τὰ πονηρὰ πνεύματα ποὺ στρατωνίζονταν μέσα του — ἔκαναν κάτι τὸ ἀπίστευτο. Τοῦ ἔδιναν τόση δύναμι στὸ κορμί, ὥστε κατάρθωνε νὰ σπάζῃ τὰ δεσμά του. Καὶ τότε, κεντρίζοντάς του τὰ μέλη, τὸν ἔσπρωχναν κι' ἔβγαине σὲ ἐρημικοὺς τόπους. Ἐκεῖ κατέληγε, φεύγοντας σὰν ἀτίθασο κτῆνος, κάτω ἀπὸ τὸ μαστίγιωμα τοῦ δαίμονος. Εἰκόνα, λοιπόν, εἶναι πολλῶν ὁ δαιμονιζόμενος ἐκεῖνος, εἰκόνα καὶ σύμβολο ὅλων ἐκείνων, ποὺ ζῶντας ἔξω ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ἔξω ἀπὸ τὸν ζυγὸ τοῦ Χριστοῦ, εἶναι παραδομένοι στὰ ἄλογα πάθη, στὴν ἀχαλίνωτη ἁμαρτία, στὸν ἡνίοχο Διάβολο. Εἰκόνα καὶ σύμβολο ὅλων ἐκείνων, ποὺ τὸ σῶμά τους κι' ἡ ψυχὴ τους εἶναι κατεχομένη χώρα ἀπὸ τὸν Πονηρὸ καὶ τὶς λεγεῶνες του καὶ δὲν ὑπακούουν παρὰ μονάχα στὶς δικές του προσταγές.

Δὲν μοιάζουν, βέβαια, ἑξωτερικὰ μὲ τὸν δαιμονιζόμενο τῆς σημερινῆς περικοπῆς. Δὲν περιφέροντα γυμνοί, οὔτε τοὺς φορτώνουν μὲ σίδερα, ὅπως ἐκεῖνον. Δὲν τρέπονται στοὺς ἀκατοίκητους χώρους ὅπως ἐκεῖνος. Εἶναι, ἑξωτερικὰ, ὁμαλοὶ ἄνθρωποι.

Ἄλλὰ μόνο ἐπιφανειακά. Στὸ βάθος τους, ὥστόσο, εἶναι ἀκριβῶς ἴδιοι μὲ τὸν δαιμονιζόμενο τῶν Γαδήρων, κάνουν ὅπως ἐκεῖνος, τοὺς συμβαίνουν παρόμοια κι' ἀπαράλλαχτα.

Οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι, αὐτοὶ ποὺ φτιάχνουν οἱ γήινες πολιτεῖες, ἔχουν γενικὰ ἓνα καλὸ σκοπὸ: νὰ περιορίσουν, νὰ αἰχμαλωτίσουν, νὰ φυλάξουν τὰ πάθη τοῦ καθενὸς ἀνθρώπου, ὥστε νὰ μὴ κινήθοῦν, νὰ μὴ ἐκδηλωθοῦν μὲ καταστρεπτικὸ τρόπο γιὰ τὰ γύρω του. Εἶναι ἀλυσίδες καὶ πέδες καὶ δεσμά, ποὺ ἐμποδίζουν τὸν ἀπληστο νὰ κλέψῃ καὶ ν' ἀρπάξῃ, τὸν αἰμοδιψῇ νὰ σκοτώσῃ, τὸν ἀκόλαστο νὰ ἀσελγήσῃ, τὸν ἄσεμνο νὰ σκανδαλίσῃ. Ἀλλὰ δὲν κατορθώνουν πάντα οὔτε καὶ γιὰ πολὺ ν' ἀποσοβήσουν τίς καταστροφές. Ὅπως ὁ δαιμονιζόμενος τῶν Γαδήρων, ἔτσι πολλοὶ ἁμαρτωλοὶ πετυχαίνουν, πότε ὁ ἓνας καὶ πότε ὁ ἄλλος, πότε γρήγορα καὶ πότε ἀργότερα, νὰ θραύουν αὐτὰ τὰ δεσμά, νὰ ξεφεύγουν καὶ νὰ ἀνατρέπουν τὰ ἐμπόδια. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγει κάπου γιὰ τοὺς ἀνθρώπινους νόμους καὶ γιὰ τίς γήινες ἐξουσίες, ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς τοὺς παρεχώρησε τῇ μάχαιρα ποὺ φοροῦν, ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ἀσφαλῶς ἐνέπνεε τοὺς οἰκείους τοῦ δαιμονιζομένου τῆς σημερινῆς περικοπῆς νὰ τοῦ κλείνουν χέρια καὶ πόδια στὰ σίδερα. Ἀλλὰ τὸ κακὸ ἔχει πολλή δύναμι, ἀκριβῶς τῇ δύναμι, ποὺ τὴν εἰκόνα της δίνει ἡ σημερινὴ περικοπὴ μὲ τὴ λεπτομέρεια ποὺ ἀκούσαμε. Ὅπως ὁ δαιμονιζόμενος ἔθραυε τὰ δεσμά του, ἔτσι καὶ κάθε κυριευμένος ἀπὸ τὸν Διάβολο, κάθε ἁμαρτωλὸς κι' ἄπιστος συντρίβει πολλὰς φορὰς τοὺς φραγμοὺς τῶν ἀνθρωπίνων νόμων.

Προσέξτε, ὅμως, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ στὸ ὑπόλοιπο μέρος τοῦ στίχου, ποὺ προτάξαμε. Ἀφοῦ ὁ δαιμονιζόμενος ἔσπαζε τὰ δεσμά του κι' ἔκανε ἀσφαλῶς κακὸ γύρω του, κατέληγε στὶς ἐρήμους. Ἐκεῖ τὸν ἤλανε, ἐκεῖ τὸν ἐσπρωχνε ὁ δαίμων. Καὶ σ' αὐτό, λοιπόν, τὸ δεῦτερο μέρος, ἡ ἀντιστοιχία εἶναι πλήρης. Τὸ ἴδιο συμβαίνει μὲ κάθε ἄνθρωπο, ποὺ εἶναι ὑποχείριος τοῦ Διαβόλου, ποὺ δὲν ἔχει ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸν Χριστό, ποὺ δὲν ἀναγεννήθηκε μὲ τὸ βάπτισμα καὶ τῇ μετάνοια. Κάνει τὸ κακὸ, συντρίβοντας τὰ δεσμά τῶν νόμων καὶ τῆς συνειδήσεώς του, ἀλλὰ ποῦ καταλήγει; Μήπως ἐκεῖ ποὺ θὰ ἤθελε ὁ ἴδιος; Ὁχι, ἀλλὰ στὶς ἐρή-

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Τῇ 10ῃ Σεπτεμβρίου πρὸς ἅπαντα τὰ Μητροπολιτικά Συμβούλια τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἐστάλη ἡ ἐξῆς ἐγκύκλιος:

«Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν εἰς ὑμᾶς, ὅτι πλείστα Ἑκκλησιαστικά Συμβούλια Ἱ. Ναῶν καθυστεροῦν τὴν καταβολὴν ἡμῖν τῶν ὑπὲρ Τ.Α.Κ.Ε. εἰσφορῶν τῶν μὲ συνέπειαν ἐκτὸς τῆς παραβάσεως ὀφτῶν διατάξεων τῆς περὶ Τ.Α.Κ.Ε. νομοθεσίας καὶ τῆς ἀνάγκης συνστάσεως εἰδικῆς ἐπηρεσίας πρὸς συνεχῆ ἐλεγχον τῶν Ἱ. Ναῶν τούτων, ἐπὶ βλάβῃ τῶν καλῶς νοουμένων συμφερόντων τοῦ Ταμείου, καὶ τὴν πρόκλησιν ζημίας εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε.

Πρὸς ἀποτροπὴν συνεχίσεως τοῦ ἀτόπου τούτου παρακαλοῦμεν, ὅπως δι' ἀποφάσεως ὑμῶν ἐνταλθῶσιν τὰ ἀρμόδια Ἑκκλησιαστικά Συμβούλια ἵνα τοῦ λοιποῦ, εἰς ἃς περιπτώσεις ζητοῦν ἀναμορφώσεις τῶν προϋπολογισμῶν τῶν, ὑποχρεωθῶσι νὰ ἀναφέρωσι ὑμῖν ἀναλυτικῶς τὰς ὀφειλὰς τούτων πρὸς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ἐπὶ ποινῇ ἀπαράδεκτου τῶν αἰτήσεων τῶν τούτων, ἵνα βάσει τούτων κρίνεται παρ' ὑμῶν τὸ σκόπιμον τῆς ἐκτελέσεως τῶν αἰτουμέ-

μους. Ἀδικεῖ καὶ ἀσωτεύει, ἀλλὰ δὲν πετυχαίνει τὴ χαρὰ καὶ τὴν ἱκανοποίησι πού ὀνειρευόταν μέσχα στὶς ἀδικίες καὶ τὶς ἡδονές. Καταλήγει στὴν ἔρημο, δηλαδή στὸ μεγάλο κενὸ τῆς μὴ ἱκανοποίησεως, τῆς πικρίας, τῆς ἀπογνώσεως. Καταλήγει στὴ μυστηριώδη ἔρημο τῶν διαψεύσεων. Καταλήγει στὸ τίποτε, στὸν θάνατο. Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγάλο καὶ τὸ μοναδικὸν κέρδος, ἡ ἀποκλειστικὴ ἀπολαυή, τὸ τέρμα τῆς ἁμαρτίας: Ὁ θάνατος, πού συμβολίζεται στὴ σημερινὴ περικοπὴ ἀπὸ τὶς ἐρήμους. Τὸ λέγει ρητὰ ὁ θεῖος Παῦλος, τὸ μαρτυρεῖ ἡ πεῖρα ὅλων τῶν ἁμαρτωλῶν, τὸ διατρωνώνει ἡ μία ἡμέρα στὴν ἄλλη ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεά: Τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας εἶναι ὁ θάνατος.

Μονάχα ὁ Χριστὸς σώζει ἀπ' αὐτὸν τὸν θάνατο. Μονάχα ἡ χάρις τοῦ Κυρίου, χωρὶς νὰ προστρέχη στὴ βοήθεια τῶν ἀλυσίδων, πού εἶναι οἱ νόμοι τῶν γηγένων πολιτειῶν, πραγματοποιεῖ τὸ θαῦμα τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν δαίμονα, τῆς ἡμερώσεώς του, τῆς σωτηρίας του ἀπὸ τὸν αἰώνιον θάνατο.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

νων δαπανῶν καὶ τῆς ἀναμορφώσεως τῶν προϋπολογισμῶν καὶ πάντως μετὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν πρὸς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. καθυστερουμένων εἰσφορῶν.

Μετὰ Σεβασμοῦ
Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος
ΚΩΝ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ»

—Τῇ 3ῃ Σεπτεμβρίου κατὰ τὴν 10^η συνεδρίαν τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐλήφθησαν αἱ ἐξῆς ἀποφάσεις: «Τὸ Συμβούλιον ἀποδεχόμενον τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Διευθύνοντος Συμβούλου, ἀποφασίζει ὁμοφώνως καὶ προτείνει τὴν τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ TAKE (Φ. Ε.Κ. 101/1931 Τ. Δ') ὡς ἀκολούθως:

Ἄρθρον 8

1. Ἡσφαλισμένοι, συνταξιοδοτούμενοι βάσει τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ, δύνανται ἐφ' ὅσον ἔχουσι συμπληρώσει 10ετῇ πλήρη ἐν ἀσφαλίσει ὑπηρεσίαν, ἀσκοῦν δὲ μόνον τὸ δι' ὅπερ εἶναι ἡσφαλισμένοι ἐπάγγελμα ἢ λειτούργημα, ἀποκλειομένων τῶν ἀσκούντων καὶ ἑτερον ἐπάγγελμα ἢ λειτούργημα, νὰ ἀναγνωρίσωσι προγενεστέραν δημοσίαν ἢ παρὰ Νομικοῖς Προσώποις Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου ἢ παρὰ Τραπεζίταις ἢ παρ' Ἀνωνόμοις Ἑταιρείαις ὑπηρεσίαν των μετ' ἀπόφασιν τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐπὶ καταβολῇ τῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὑποβολῆς τῆς αἰτήσεως εἰσφορῶν ὑπὲρ τοῦ Κλάδου Συντάξεων, ἐφ' ὅσον ἡ ὑπηρεσία των αὕτη δὲν ἔχρησίμευσε ἢ δὲν ἤθελε χρησιμεύσει πρὸς συνταξιοδότησιν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἢ ἑτέρου Ὁργανισμοῦ Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου.

2. Ἡ οὕτως ἐξαγοραζομένη ὑπηρεσία δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὴν δεκαετίαν.

3. Δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. δύναται τῇ αἰτήσει τοῦ ἡσφαλισμένου νὰ ἐγκριθῇ ἡ ἐντὸς 2ετίας κατὰ μηνιαίας δόσεις ἐξόφλησις τοῦ ἀναγνωριζομένου χρόνον ἐπὶ καταβολῇ τοῦ νομίμου τόκου.

4. Ἡ μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς προϋπηρεσίας ἀνάληψις καὶ ἑτέρου ἐπαγγέλματος ἢ λειτουργήματος στερεῖ τὸν ἀναλαβόντα τοῦ δικαιώματος τοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦ ἀναγνωρισθέντος χρόνον ὡς συνταξίμον ἢ τῆς ἀναζητήσεως τῶν παρὰ τούτου διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς προϋπηρεσίας καταβληθέντων.

—ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ 456. Τὸ Συμβούλιον ἀκοῦσαν τῆς εἰσηγῆσεως τοῦ κ. Διευθύνοντος Συμβούλου, ἀποφασίζει ὁμοφώνως τὴν τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ TAKE, ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 99836/54 Ἀποφάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων (Φ.Ε.Κ. 13/55 Τ.Β'), ὡς ἀκολούθως:

Ἄρθρον 17

1. Τὸ εἰς σύνταξιν δικαίωμα ἀπόλλυται:

α) Ἐὰν ὁ δικαιούχος καθαιρεθῇ διὰ κανονικοῦς λόγους ἀπείργοντας εἰς τὴν ἱερωσύνην ἢ καταδικασθῇ εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν διὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 62 παραγρ. 1 στοιχ. β' τοῦ Α.Ν. 1854 3951 «περὶ ἀπονομῆς τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν συντάξεων», ἀναφερόμενα ἀδικήματα, ἐφ' ὅσον ταῦτα στρέφονται κατὰ τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

Παραχομένης χάριτος μετ' ἄρσεως συνεπειῶν ἢ ἐπερχομένης ἀποκαταστάσεως τὸ δικαίωμα ἀνακτᾶται ὑπὸ τοὺς ὅρους τῆς παρ. 4 τοῦ παρόντος ἄρθρου.

β) Ἐὰν ἡ θυγάτηρ ἔλθῃ εἰς γάμον ἢ ἡ χήρα εἰς νέον τοιοῦτον, εἴτε κατὰ τὸ ἡμεδαπὸν εἴτε κατὰ τὸ ἀλλοδαπὸν δίκαιον ἢ ἐὰν ἡ χήρα σύζυγος ἐκπέσῃ τῆς ἐπιτροπείας τῶν τέκνων αὐτῆς δι' αἰσχρὰν διαγωγὴν.

γ) Ἐὰν ἡ δικαιωθείσα συντάξεως χήρα σύζυγος ἀποκτήσῃ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της νόθον τέκνον ἢ καταδικασθῇ δι' ἀμετακλήτου δικαστικῆς ἀποφάσεως διὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 62 παραγρ. 1 στοιχ. δ' τοῦ Α.Ν. 1854/1951 ἀναφερόμενα ἀδικήματα.

2. Αἱ διατάξεις τοῦ Ν. Δ/τος 617/1948 ἐξακολουθοῦν ἰσχύονσαι, ἡ ὑπὸ τούτου ὁμῶς προβλεπομένη στέρησις συντάξεως ἢ ἄλλης παροχῆς ἀπαργέλλεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν.

3. Τὸ εἰς σύνταξιν ἢ καταβολὴν δικαίωμα δὲν δύναται ν' ἀσκηθῇ ἐὰν ὁ δικαιούχος:

α) Καταδικασθῇ εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν ἐπὶ οἰφδῆποτε ἀδικήματι πλὴν τῶν ἐν ἐδαφίῳ α' τῆς παραγρ. 1 τοῦ παρόντος ἄρθρου ἀναφερομένων καὶ μέχρι τῆς λήξεως τῆς ποινῆς.

β) Ἀποβάλῃ τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν ἢ ἀποκτήσῃ ξένην τοιαύτην.

4. Ἀρθέντος τοῦ λόγου τῆς μὴ ἀσκήσεως, τὸ εἰς σύνταξιν δικαίωμα ἄρχεται ἢ ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ ἐπομένου μετὰ τὴν ἄρσιν μηνός.

5. Κηρυχθείσης ἀφανείας τὸ εἰς σύνταξιν δικαίωμα δὲν δύναται ν' ἀσκηθῇ πρὸ τῆς νομίμου δημοσιεύσεως τῆς τελεσιδίκου περὶ ἀφανείας ἀποφάσεως.

6. Εἰς τὴν περιπτώσιν τῆς ἐν πολέμῳ ἢ ἐπιστρατεύσει ἐξαφανίσεως τοῦ ἠσφαλισμένου τὸ εἰς σύνταξιν δικαίωμα δύναται ν' ἀσκηθῇ μετὰ ἐξαμηνον ἀπὸ τῆς ἐξαφανίσεως.

7. Ἡ σύζυγος τοῦ κατὰ τὴν παραγρ. 1 ἐδαφ. α' τοῦ παρόντος καθαιρεθέντος ἢ καταδικασθέντος καὶ τὰ τέκνα τούτου δικαιοῦνται κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ τῆς ἀνηκούσης αὐτοῖς συντάξεως, ὡς ἂν ὁ καθαιρεθεὶς ἢ ὁ καταδικασθεὶς εἶχεν ἀποβιώσει.

Ἀνακτωμένον τυχὸν δικαιώματος ὑπὸ καθαιρεθέντος ἢ καταδικασθέντος κατὰ τοὺς ὅρους τῆς παραγρ. 1 ἐδαφ. β' τοῦ παρόντος παύει ἡ πληρωμὴ τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἐδάφιον συντάξεως.

8. Ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα τοῦ κατὰ τὴν παραγρ. 3 στοιχ. α' τοῦ παρόντος δικαιούνται κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ δὲν δύναται νὰ ἀσκηθῇ ἐπ' αὐτοῦ τὸ εἰς σύνταξιν ἢ καταβολὴν δικαίωμα νὰ τύχῃσι τῆς κατὰ τοὺς ὁρους τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ ἀνηκούσης αὐτοῖς συντάξεως, ὡς ἐὰν ὁ καταδικασθεὶς εἶχεν ἀποβιώσει.»

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αἰδες, Ἀνδρέαν Ζ. Ἐνοριακὴν εἰσφορὰν καταβάλλουν μόνον οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί. Σχετικῶς τὸ Γεν. Λογιστήριον τοῦ Κράτους ἐξέδωκε ἐγκύκλιον. Ὁδηγίας δύνασθε νὰ λάβετε ἀπὸ τὴν Ἱ. Μητροπόλιν σας. — Εὐθυμίου Παναγιωτόπουλον, Ἐνταῦθα. Τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα θέλετε, ὑπάρχουν εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας (Ἀγ. Φιλοθέης 4α). Διὰ συνεργασίαν εἰς τὰ περιοδικά, τὰ ὁποῖα λαμβάνετε, ἀπευθυνθῆτε εἰς τὴν διεύθυνσίν των. — Αἰδες. Παύλον Χρυστάφη ν. Τὴν ἀλλαγὴν τῆς διευθύνσεώς σας δὲν ἐγνώριζε τὸ περιοδικόν. Τὰ ζητηθέντα φύλλα ἀπεστάλησαν. — Χ., Ἐφημέριον Θεσσαλίας. Εἰς τὸν «Ἐφημέριον» τῆς 1ης Σεπτεμβρίου ἐγράψαμεν λεπτομερῶς περὶ τῆς ἐξαγορᾶς προϋπηρεσίας. Ὡς λέγεται ἐκεῖ, ἐξαγορὰ ἐπιτρέπεται μόνον ἐφ' ὅσον αὕτη εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν θεμελίωσιν συνταξιοδοτικῶν δικαιώματος. Ἐκτὸς αὐτοῦ ὅμως ἡ προϋπηρεσία σας εἰς ἰδιωτικὴν ἐπιχείρησιν δὲν ἐξαγοράζεται. — Ἱεροψάλτην Μωραΐτην Κ., Τὸ περιοδικόν «Ἐκκλησία» δὲν ἀποστέλλεται εἰς τοὺς Ἱεροψάλτας, παρὰ μόνον ἐφ' ὅσον οὗτοι ἐγγραφοῦν ὡς συνδρομηταὶ εἰς τὸ περιοδικόν. Εὐάγγελον Μανουσάκη ν, Θεσσαλονίκην. Τυπικὰ τῆς χειροτονίας τῶν διακονιστῶν, κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους θὰ εὑρετε εἰς τὴν ἐπὶ διδασκαλίᾳ διατριβὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ περ. «Ἐκκλησία» Εὐαγγ. Θεοδώρου, φέρουσιν τὸν τίτλον «Ἡ χειροτονία ἢ χειροθεσία τῶν διακονιστῶν» (ἐν Ἀθήναις 1954). — Αἰδες. Πελοπόννησιον. Ἐπίδομα λουτροθεραπείας δὲν δικαιούσθε τὸ ἐπόμενον ἔτος. Π. Σ. Πρέπει νὰ υποβάλλητε αἴτησιν μέσφ τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας. Αἰδες. Χ. Δ. Παπ., Τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν περίπτωσίν σας δικαιολογητικὰ εἶναι τὰ ἑξῆς: 1) Αἴτησις ἐπὶ χαρτοσήμου καὶ μετὰ κληρικοσύμου. 2) Ἀπολυτήριο γράμμα τοῦ Μητροπολίτου ἢ ἐπίσημον ἀντίγραφον τοῦ γράμματος. 3) Πιστοποιητικὸν τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος περὶ τῆς υγείας σας καὶ τῆς οἰκογενειακῆς σας καταστάσεως. 4) Φύλλον διακοπῆς μισθοδοσίας παρὰ τοῦ οἰκείου Δημοσίου Ταμείου. 5) Τὸ ἀτομικὸν βιβλιάριον ὑπηρεσιακῶν μεταβολῶν, θεωρημένον ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου σας. 5) Βεβαίωσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, χαρτοσημασμένην καὶ κληρικοσημασμένην, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἐμφανηθῇ ἡ χρονολογία χειροτονίας καὶ ἀρχικοῦ διορισμοῦ, αἱ μεταθέσεις εἰς ἄλλας ἐνορίας κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, ἡ διάρκειά ὑπηρεσίας εἰς ἐκάστην ἐνορίαν μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐξόδου σας ἐκ τῆς ὑπηρεσίας.

— Χρ. Φερ., Ἰωάννινα. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ πρῶτον ἐρώτημά σας, γνωρίζομεν εἰς ὑμᾶς, ὅτι ὁ Διωνύσιος Ἀρεοπαγίτης ἦτο ἐπιφανὲς μέλος τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας. Ἦτο μέλος τῆς βουλῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐπομένως κατεῖχε τὸ μεγαλύτερον ἀξίωμα, ὅπερ τοῦτο ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἐντὸς τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας. Ὁ Ἀρείος Πάγος δὲ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος δὲν ἦτο ἀπλῶς τὸ ἀνώτατον δικαστήριον τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ παραλλήλως ἦτο καὶ ἡ ὑπερτάτη ἐξουσία, ἥτις οὐσιαστικῶς εἶχεν εἰς τὰς χεῖράς της ὅλας τὰς τύχας τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας. Περισσότερα περὶ τοῦ Διωνυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου ἐγράψαμεν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 19 φύλλον τοῦ «Ἐφημερίου» τοῦ ἔτους 1956 (σελ. 586 καὶ ἐξῆς). Ὅσον ἀφορᾷ ἔπειτα εἰς τὸ ἐρώτημά σας ποῖαν στάσιν δέον νὰ λάβῃ ὁ ἱερεὺς ἐναντι τῶν μὴ ἐκκλησιαζομένων, ἡ ἀπάντησις δίδεται εἰς εἰδικὸν ἄρθρον τοῦ «Ἐφημερίου» (ἔτος 1956, σελ. 260 καὶ ἐξῆς). — Ἀ ν α σ τ ά σ ι ο ν Ἡ π ε ι ρ ῶ τ η ν. Ἐρωτᾷτε διατί εἰς τὸ ὑποπόδιον τοῦ Σταυροῦ παρίσταται ὑπὸ μερικῶν ζωγράφων τὸ κρανίον τοῦ Ἀδάμ. Ἡ παράστασις αὕτη ἐν πρώτοις συμφωνεῖ πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ Χριστοῦ ὡς νέου Ἀδάμ (Α' Κορ. ιε', 21 - 22). Ἐπειτα ἀρχαῖοι ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς (Ὡριγένης, Ἀθανάσιος, Μ. Βασίλειος κ. ἄ.) ἀναφέρουν τὴν παράδοσιν, ὅτι ὁ Ἀδὰμ ἐτάφη ἐν τῷ Γολγοθᾷ. Ὡσαύτως τὸ ἀπόκρυφον «Βιβλίον τοῦ Ἀδάμ» λέγει, ὅτι ὁ Νῶε κατὰ τὸν κατακλυσμὸν ἔλαβε μαζί του εἰς τὴν κιβωτὸν τὸ σῶμα τοῦ Ἀδάμ, ἀποθνήσκων δὲ διέταξε τὸν Σὴμ νὰ θάψῃ αὐτὸ ὅπου ἔμελλε νὰ δείξῃ Ἄγγελος Κυρίου. Ὁ Σὴμ μετὰ τοῦ Μελχισεδὲκ ἔθαψαν αὐτὸ εἰς τὸν Γολγοθᾶν καὶ ἤκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ Ἀδάμ, ἥτις ἔλεγεν, ὅτι εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον θὰ ἐσταυροῦτο ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ τὸν ἀπολυτρώσῃ. — Ἡ ἀ π ᾶ ν τ ῆς Ὑ π α ῖ ρ ο υ. Εἰς τὴν πρώτην σας ἐπιστολὴν δὲν ἐδόθη ἀπάντησις, διότι, ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἔχομεν γράφει, εἰς ἐπιστολάς αἵτινες δὲν ἔχουν τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀποστολέως δὲν δίδομεν ἀπάντησιν. Πάντως ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματός σας ἀρμόδιος νὰ σᾶς ἀπαντήσῃ εἶναι ὁ Μητροπολίτης σας, ὁ ὁποῖος καὶ ρυθμίζει ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του ὁμοιομόρφως τὰ ἀνάλογα ζητήματα. — Αἰ δ ε σ. Θ ε ὁ δ ῶ ρ ο ν Φ λ έ σ σ α ν, Ἐνταῦθα. Διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἱατρικῆς σας περιθάλψεως ἀρμόδιος εἶναι ὁ κλάδος ἀσθενείας τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν εὐρίσκεσθε ἐνταῦθα ἡ αὐτοπρόσωπος ἐξέτασις τοῦ ζητήματός σας εἶναι ἐπιβεβλημένη. Διὰ τὴν σύνταξιν θὰ πρέπη νὰ ὑποβάλλετε τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά. Προτίστως ὅμως πρέπει νὰ ἐξετασθῇτε ὑπὸ δύο ἱατρῶν, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου σας, καὶ οἵτινες δι' ἐνόρκου βεβαιώσεως αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου θὰ ἀποφαίνωνται ὅτι εἰσθε ἀνίκανος πρὸς ἐπιτελέσειν τῶν καθηκόντων σας. Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐν λόγω βεβαιώσεως δὲν πρέπει νὰ ὑποβάλλετε παραίτησιν, διότι θὰ περιπλοκῇτε εἰς ἐπικινδύνους περιπε-

τείας. — Κύριον Νικόλαον Σ. Βρανᾶν. Διὰ τὴν χειροτονήσασθαι εἰς Πρεσβύτερον πρέπει νὰ ἔχη συμπληρώσει τὸ 30ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του. Τὸ τοιοῦτον δὲν ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀποτελεῖ ὅμως κανονικὴν ἐπιταγὴν. Τὰ ζητούμενα βιβλία ἀπεστάλησαν. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης εὐρίσκεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν του. Δύνασθε νὰ ἀπευθυνθῆτε εἰς αὐτόν. Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων δημοσιεύονται εἰς τὴν «Ἐκκλησίαν».

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀρχιμ. Γεωργίου Δελέγκα, Ἱερατικὸν ἥθος. — Χ., Ἀδελφικὰ Γράμματα. — Ἰωάννου Μόσχου, «Λειμών». (Ἀποσπάσματα). — Ἀρχιμ. Φιλοθέου Ζερβάκου, Ὁ θάνατος τοῦ ὁσίου Γέροντος Χαρίτωνος. — Βασ. Ἡλιάδης, Ὁ σοβαρὸς κίνδυνος μιᾶς ἀκριτικῆς ἐπαρχίας. — Ἀνθίμου Θεολογίτου, Πνεῦμα καὶ Τέχνη. — Βασ. Μουστάκης, Κηρύγματα εἰς τὰ Εὐαγγελικὰ Ἀναγνώσματα τῶν Κυριακῶν τοῦ ἔτους. — Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. — Ἀλληλογραφία.

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὅποια ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικὸν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι δύνανται νὰ ἀπευθύνουν πρὸς τὸν «Ἐφημέριον» ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις εἰς αὐτοὺς θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας, εἴτε εἰς ἄλλην εἰδικὴν σελίδα.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὥπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Δι' οὗτι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
 Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
 Ὁδὸς Φιλοθέης 19— Ἀθήναι. Τηλ. 27-689.